

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, posilno, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenski ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede insertov naj se priloži anamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno napred plačan . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 300 po nakaznici. Na samo pismina naročila brez pošilave denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 420—
polletno 210—
3 mesečno 105—
1 35—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Na Balkanu . . .

V Carigradu, sredi marea.

Revizija sevske mirovne pogodbe je gotova stvar. V tem oziru se došla zanesljiva poročila iz Londona in Pariza. Zaradi tega vlada v vseh turških krogih velika zadovoljnost, ker se računa s tem, da pripade del Trakije Turški in da postane Smirna svobodno mesto, v najslabšem slučaju pa dobi Trakija avtonomijo. Tudi Bolgari izražajo svojo zadovoljnost, da so se zavezniki odločili revidirati sevske mir. Nadejajo se, da dobi Bolgarija pri reviziji svobodni izhod na Egejsko ali, kakor oni pravijo, Belo morje, ter da se jim prisodi pristanišče Dedeagač. Ob koncu koncev pa bi se zadovoljili s avtonomijo trakijske obali, kar jim je še vedno ljubše, kakor da imajo na jugu in vzhodu za sosedo Grško, katere bi jim za večne čase zapirala pot k južnemu morju. Grško prebivalstvo, ki je v Carigradu in na vsej Trakijski obali dokaj številno, je zaradi napovedane revizije sevske pogodbe, kakor je razumljivo, skrajno ogorčeno. To ogorčenje se obrača v prvi vrsti proti Turkom, ki so s svojo apretno politiko znali pridobiti antanto za svoje načrte. Razmerje med turškim in grškim življenjem v Carigradu že prej ni bilo baš idealno, sedaj pa se je nepetost še podvojila, in neprestano prihaja med Grki in Turki do krvavih incidentov.

Kakor je znano, je Carigrad sedež ekumenskega patrijarha. Patrijarhat je središče grškega narodnega gibanja. Tu se stekajo vse niti, ki merijo na to, da bi na vsej Egejski in maloazijski morski obali zavladovala Grška. Grški načrti so bili že blizu svojega uresničenja v času, ko je imel v Atenah vladno krmilo v rokah Venizelosa. Ko pa je v Atenah nastal prevrat in se vrnil na prestol antantni omraženi kralj Konstantin, so vsi ti visokoleteči načrti padli v vodo. V carigradskih grških krogih so se zavedali, da po menjavi povratek kralja Konstantina na prestol za grško narodno stvar pravo katastrofo, zato so pričeli z neizprosno propagando in agitacijo proti Konstantinu, računajoč s tem, da jim bo edino na ta način uspelo prepričati revizijo sevske mirovne pogodbe, ki je na široko odprla vrata vsem grškim narodnim aspiracijam. Toda njihovi napori, da bi dokazali, da grški narod ni identičen s kraljem Konstantinom, niso imeli uspeha. Revizija sevske pogodbe je pred duri. Zato vlada v vseh grških krogih potrost, pobitost, ogorčenje. Tudi v Fanariju (na patrijarhatu) so prišli docela iz ravnotežja. Zato resno razmišljajo o tem, da bi se ekumenski patrijarh izselil iz Carigrada v kraj, kjer bi bil popolnoma neodvisen in kjer bi ne bil več v nobenih stikih s turško vlado, kateri pripisuje glavno krivdo za grško nesrečo. V tem oziru prihaja bač resno v poštev mesteca Rodosto ob Marmarskem morju. Tu bi naj bil v bodoče sedež grškega patrijarha.

Pravijo, da bi se bil ta načrt že izvršil, ako bi ne obstojala še zadnja nada, da se ob koncu koncev vendarle posreči prepričati revizijo mirovne pogodbe. Nacijski mir, njim na čelu patrijarh sam, stavijo vse svoje nade na Venizelosa. Zatrjuje se, da je poslal Venizelos lastnoročno pismo kralju Konstantinu, v katerem ga opozarja na nevarnost, ki grozi helenski stvari ter ga poziva in roti, naj se odpove v interesu narodnih aspiracij prestolu na korist prestolonasledniku Georgiju. V tem slučaju je Venizelos pripravljen položiti na oltar osebno življenje, da se za vedno odpoveduje političnemu delovanju in da se nikdar več ne vrne v domovino.

Ali bo ta Venizelosova akcija, s katero je v sporazumu tudi ekumenski patrijarh, imela uspeh? Ni se nadejati Grki so svojo igro v Orijentu definitivno izgubili. Bili so na skoku, da osnujejo novo bizantinsko carstvo, a po svoji nesposobni politiki se morajo sedaj zadovoljiti s Konstantinovim kraljestvom, ki se manjša od dne do dne.

ba poskrbeti za opremo armade v slučaju, da bi prišlo do kakih odredb, o katerih so se že raznašale pretirane vesti. Ali previdni politik mora računati z vsemi eventualnostmi, pri čemer ga vodi nujna potreba, da se določene vojne sile opremijo in oborože. Socijalni demokraci (desnica) so prišli na koncu s svojimi pridržki k vladni predlogi, kar se tiče 677 milijonov, potrebnih za kritje škod, povzročenih z madžarskim vpadom na Slovaško, ki niso kriti s proračunom. Stranka je združila s tem svoje lastne pogoje, nanašajoče se na kontrolo v parlamentu, v gospodarstvu prehranjevalnega ministrstva in v bodočih potrebah tega ministrstva. Klub se je potem upiral proti temu, da bi se ta denar kril z blagajniškimi nakaznicami, marveč je zahteval, da se izvedejo davki, ki jih je projektiralo finančno ministrstvo. Minister N. O. pa ne prikriva, da bo treba, in sicer v kratkem času, predlagati 300 milijonov za opremo armade. Kako nastopi napram temu desnica soc. demokracije, danes še ni jasno.

Spomladensko zasedanje poslanske zbornice obeta biti živahno, ker se bo bavila z važnimi problemi. Predvsem bo treba rešiti sporna vprašanja v davčnih predlogih. Štirideski odmor bo služil za pogajanja med strankami, da se doseže potreben sporazum, ker sicer bi nevarnost razpustitve visela nad zbornico kakor Damoklejev meč.

V baš preteklem tednu je sprejela zbornica zakonski načrt o stanovanjski reformi, oziroma stanovanjskem gibanju, ki je bil sprejet v svoji prvi sestavi, brez izprememb, nasvetovanih po senatu. Borna je bila razprava o referatu preiskovalnega odseka o krvavih dogodkih v Krompachu. Vlado poročilo je bilo sprejeto na znanje. Glasovalo so za poročilo vse delavne češke stranke, proti pa češki komunisti in vse nemške frakcije.

Razvija se kombinacija za dopolnitev kabineta, ki utegne nastati takoj po končanem zasedanju. Mislja se, da bosta sprejeti demitisi dr. Engliš in dr. Hotowetz. Druga verzija govori o sestavi uradniške vlade, kateri bi stonil na čelo eden izmed čechoslovaških diplomatov, poslušalci sedaj v inozemstvu.

Važen sklep je izvršil 15. t. državni gospodarski svet, ki stremi po tem, da bi se določila enotna cena za moko in kruh. Ta cena se v kratkem izpremeni in predlaga se 5.10 Kč za 1 kg moke za kruh in 2.90 Kč za 1 kg moke za kruh proti dosedanjim ceni 2 Kč in 1 Kč.

danji ceni 2.50 Kč. Z državnimi doplačili na moko in kruh se je državni proračun znatno obteževal. Rečem in nezaposlenim se ima podražitev pokriti iz pristojnih fondov. Kronski prispevek, ki ga plačajo delodajalci, se prišteje k mezdami ali gaži.

V Liberci se je vršil te dni shod nemških komunistov, na katerem se je proglasila ustanovitev nemške komunistične stranke v čechoslovaški republiki. Navzoči so bili tudi delegatje čeških komunistov. Češki komunisti bodo zborovali o Veliki noči.

Te dni bosta odprta v Pragi dva nova biografa, eden last kluba solistov »Nar. divadla na Slova. nehe«, drugi v Kremencovi ulici.

Oba sta moderno urejena in spada ta med največja taka podjetja v Pragi. Drugi je last društva za postavitev Akad. Doma. Svaha, kateri imata služiti, zavarovanje igralcev za starost in postavitev tako potrebnega Akad. Doma, ju napravi simpatičnejša nad druge. Razvoj kinematografije v čechoslovaški republiki napreduje. Sedaj štejemo 500 biografov. Z njo koraka v napredu izdelovanje filmov. Produkcija se otresa tujega kapitala in tujih proizvodov. Med češkimi firmami je »Lloyd-filme«, katere ima že stike tudi z Jugoslovijo. Tesnejše zveze med Jugoslovijo in Čechoslovaško na polju kinematografije, ki je za ljudsko izobrazbo tako važna je vsakakor želeli.

ter dobi Besarabije in Temišvar. Grška izgubi Tracijo in Solun, dobi pa Smirno in severni Epir. Srbija pristane na makedonsko avtonomijo, za kar dobi Bosno in Hercegovino. Bolgarija dobi Tracijo, Makedonija postane avtonomna država z glavnim mestom Solunom. V tem programu ni bilo niti besede o uničenju avstro-ogrsko monarhije, Crngore in niti črke o jugoslovenski državi. Srbija naj bi dobila le Bosno in Hercegovino v zameno za Makedonijo. Med pogoji, ki bi jih morala sprejeti Bolgarija, so bili tudi: Antanta zasado Makedonijo, bolgarska vojska je na razpolago zaveznikom, iz bolgarskih beguncev v Solunu se vsilari letja, ki se bo borila v Franciji. V juliju 1918 je bil Ivanov zopet v Svici. Petom Goveva, ki je bil takrat še v Svici, je brzojavil v Bolgarijo.

Malinova vlada se je odzvala pozivu. Da bi Nemcem onemogočili vsak sum, je bil poslan v Svici minister Takev, ki je imel v Svici svojo bolno ženo. Sestanek se je vršil v neki vasi na pol poti med Ženevo in Lausanno. Ivanova je spremljal konzul Edvard. Takeva pa arhimandrit Stefan. Takev je izjavil, da je s pogoji zadovoljen, samo ne s avtonomijo Makedonije, za katere aneksijo je Bolgarija prešla preveč krvi. Izjavil je, da bo na vsak način obvestil o tem Solju. Toda odgovora ni bilo. Morda zato, ker so bili pogoji nesprejemljivi, morda pa, ker je nemška špijonaža odkrila osnove. Ker je angleška vlada zamažala na bolgarski odgovor, se je obrnila zopet k boljševikom. Ivanov je dobil nalogo, da se snova seane z Rakovskim, ki je bil takrat še prvi Ljenski agent. Rakovski je sklenil novi dogovor z angleškim konzulatom v Ženevi. Zavezal se je, da bo izdal bolgarski boljševiški časopis, ki ga bo s pomočjo svojih agentov razširil po Bolgariji. Angleški konzul mu je obljubil izplačilo 50.000 frankov vsak tretji mesec. Angleška vlada naj bi dala tipografski material in nastavila v uredništvu.

Stari Mrak naj bi bil tip našega kmeti, ki globoko koronini v gruntu svojih pradedov in črpa iz njega vedno sveže energijo in nepodajnost. Namesto da bi ali resigniral ali začel brezupno borbo, v obeh primerih katastrofalno za svoj grunt, obračuna Mrak z otroki ter začne delati znova po starem, prepuščajoč sinu in hčeri, da si iščeta svobodno srečo po novem. Tekom petih let življenske izkušnje in borbe se vsi uverijo, da je kompromis med novim in starim vendarle najmodrejši. Ni novoga torej ne prinašajo »Mrakovic«, toda da je sloga med mladimi in starimi najboljša, je vedno aktualna misel. Za podeželske odre bo za to morda ta igra že iz tega vzroka, pa tudi še iz drugih dobrodošla. Poleg Svobodnega »Rozkladac« se spomni kritik Schönherrrova »Zemlje«, toda Kosce je zjel svoje figure iz našega naroda. Potek dejanja izvira iz avtorjeve tendence, iz ljubezni do energije starega Mraka, v bistvu sicer sorodnika Grutzovega, toda vendar našega človeka, Gorenca, in naproti resigniranca Douša. Prav ta češki mehokobni Douša je izval Kosca, da mu je skušal ustvariti kot slovenski kontrast grčevega Mraka. V koliko so mu je to posrečilo, pokaže predstava.

Sam.

Sam.

Sam.

Sam.

Pismo iz Prage.

V Pragi, 17. marca.

Zimsko zasedanje poslanske zbornice se je potegnulo do spomladi. Bilo je v njem obilo kriz in konfliktov. Poslednja kriza je nastala tik pred zaključkom pri predlogih ministrstva narodne obrane.

Gre za likvidacijo izdatkov poleg tekočega proračuna republike, povzročenih z madžarskim vpadom na Slovaško. V zvezi s tem je vzdrževanje škodovke kot oboroževalnice republike. Dalje je bilo tre-

barv, da se trudi doseči čim večjo pestrost v taktu, ritmu, oktavah, v različnem izkoristitju glasbil ter glasov itd., dokazuje, da je svoje delo ustvaril premišljeno. Da je opera »Zlatorog« hkratu značilna izraz Parmova južnjaške narave, živahnega temperamenta in jasne duše, je gotovo. Toda zmotnost je misliti, da so jasnost, razumljivost in vedrost znaki plikosti ter da so nerazumljivost, mračnost in rafiniranost vedno dokaz globočine. Individualnost je tudi znak originalnosti.

Edina naša današnja operna komponista, Risto Savin in Viktor Parma, prvi zastopnik moderne, drugi melodije, v bistvu vedro glasbe, prihajata v tekoči sezoni zapored na naš oder. Pozdravljamo ju, saj mora biti cilj vsakega narodnega gledališča gojiti domačo literaturo ter vzgajati domače avtorje. Oder v svoji jarki razsvetljuje je edina žola, ki pokaže avtorju, kaj je zmotno in kaj sposobno, nedostavno in živo. Le dva operna skladatelja imamo doslej, sinfoničnega pa še nobenega. Pred 15 leti smo slišali menda Lavijčev »adagio«, letos Premierlov »allegro«, treba je še »scherzo« in »finale« in v celotni dobi 30 let. če pojde v dosedanjem tempu, se dokopljemo do cele sinfonije iz peresa štirih avtorjev!

Due noviteti.

(Parmova opera »Zlatorog« in Kosceva igra »Mrakovic«.)

V enem tednu dve noviteti na ljubljanskem odru. V 31. številki »Slov. Naroda«, 8. februarja 1920, je poročal Viktor Parma sam o zgodovini svoje opere »Zlatorog«. Libretto, zajeto iz anane triglavske pravljice, ki jo je prvi zabeležil Karel Dežman in ki jo je opesnil R. Baumbach v krasnem epu, je Parmi napisal ministerjalni svetnik Rik. Brauer na Dunaju. Glasbena zgodovina pozna že več oper »Zlatorog«; Parma je začel svojo opero komponirati oktobra 1917 in jo zaključil maja 1919. Skladatelj omenja, da se je trudil kolikor in kjer je bilo le mogoče v operi ohraniti jugoslovenski kolorit ter je na posameznih mestih, zlasti v ljudskih prizorih in v baletu, direktno vporabljal jugoslovenske narodne melodije; nasprotno pa je skušal v prizorih Italijanov ohraniti tudi v glasbi italijanski narodni značaj.

Da uporablja za zlatoroga, Janca in Jerico značilne motive, ki prepleta vse delo, da skuša slikati veličastne gorake prirode, krasoto Bogatinovega bogastva s uporabo narodnih tonovskih

barv, da se trudi doseči čim večjo pestrost v taktu, ritmu, oktavah, v različnem izkoristitju glasbil ter glasov itd., dokazuje, da je svoje delo ustvaril premišljeno. Da je opera »Zlatorog« hkratu značilna izraz Parmova južnjaške narave, živahnega temperamenta in jasne duše, je gotovo. Toda zmotnost je misliti, da so jasnost, razumljivost in vedrost znaki plikosti ter da so nerazumljivost, mračnost in rafiniranost vedno dokaz globočine. Individualnost je tudi znak originalnosti.

Edina naša današnja operna komponista, Risto Savin in Viktor Parma, prvi zastopnik moderne, drugi melodije, v bistvu vedro glasbe, prihajata v tekoči sezoni zapored na naš oder. Pozdravljamo ju, saj mora biti cilj vsakega narodnega gledališča gojiti domačo literaturo ter vzgajati domače avtorje. Oder v svoji jarki razsvetljuje je edina žola, ki pokaže avtorju, kaj je zmotno in kaj sposobno, nedostavno in živo. Le dva operna skladatelja imamo doslej, sinfoničnega pa še nobenega. Pred 15 leti smo slišali menda Lavijčev »adagio«, letos Premierlov »allegro«, treba je še »scherzo« in »finale« in v celotni dobi 30 let. če pojde v dosedanjem tempu, se dokopljemo do cele sinfonije iz peresa štirih avtorjev!

Več tvornosti, manj negativne kritičnosti ali želimo.

Zato pa občudujemo Savina in Parmo, zakaj napisati vsa večerina opero je kolosalno delo. Oba že starejša gospoda sta lahko vzelo našim mladim, skromna, a ustvarjajoča. Risto Savinova »Lepa Vida« je bila letos, predelana. Še drugič na našem odru; v četrtki je dosegel Parma prelep uspeh s svojim »Zlatorogom«.

Publika je sprejela »Zlatorog« prav zaradi njegovega narodnega značaja s prirereno navdušenostjo; a tudi izvajanje je bilo prav dobro in oprema jako lepa. Nacionalno, za slovenske svečanosti primerne opere doslej nismo imeli. »Zlatorog« nam bo zadovoljil do tle, da dobimo še večjo, še boljše opero. Na naših mladih modernih skladateljih je, da jo dobimo čim preje.

Danes se vprizori zopet novo naše dramatično delo.

Koscevi »Mrakovic« so zvezo sigrac. Da bi se zvali komedija, bi morali imeti v sebi več očitnejše satire, drama bi pa bila lahko s resnim, ali celo tragičnim zaključkom. A zaključuje se to namenoma vedro, veselo, da si so dani vsi pogoji, da se izčrpi pokom. Toda Kosce je optimist. Naše iz-

virne drame poslednje dobe so pesimistične in vse se končujejo s smrtjo, nasilno, nesrečno ali naravno, s telesno ali vsaj z moralno smrtjo.

Dosedaj, logično, toda mogoče bi bilo dedati, ali je tak konec absolutno neizogiben, ali je zelo ali le malo verjeten. Življenje je namreč sila nedosledno in nelogično, hvala Bogu. Saj bi bilo sicer preveč samomorov, zadavljenih žien in raznih katastrof. Navadno teče življenje po kratkem vzvalovanju mirno dalje, kakor teče v A. Čehovih dramah. Ako pa naj gledališče služi človeštvu kot zrcalo prirode, potem ima to gledališče kazati predvsem verjetnost, prirodnost, ne pa le izjemnost, ne med stotički poiskanega slučajja, mogočega sicer, a v istini prišljeneja.

Razdor med starši in otroci ter pogubni vpliv mestne kulture na kmetičko dušo je mogoče predstaviti tragično za obe stranki, kakor ga je predstavil že marsikdo in tudi n. pr. Fr. Ks. Svoboda v svojem »Rozkladac«. Kosce hoče predstaviti isti slučaj verjetneje bre, težkih konfliktov in z ugodnim zaključkom, utemeljuje svoj optimizem na dedičnosti stare, zdrave, energične kmet. Krvi, ki ne zahteda mora zmagati tudi po žilah mladega rodu.

Sam.

zanesljivega človeka. Rakovski je do-
bil prvih 50.000 frankov, toda prišla je
od Francije nasvetovana ofenziva, v

kateri je padla Bolgarija in kmalu po-
tom tudi Avstrija.

Nekaj o socializaciji dela.

O teorijah in idejah glede so-
cializacije dela se je že veliko go-
vorilo in tudi pisalo. V tem pogledu
pa se bo objavilo še dosti načrtov.
Vzlic temu pa bo teoretična ideja
radi splošne socializacije dela,
— posebno v državnih ter zasebnih
veleindustrijah — ostala prej
ko slej teoretična, socialna želja,
ki se žali bog ne da stvarno urediti
in izvršiti v zadovoljnost vseh ude-
ležencev. Vendar pa je in bo mo-
goče posamezne vrste dela socializira-
ti ter zagotoviti zaposlenim de-
lavcem po primernem razmerju
udeležbo na čistem dobičku. Tak-
šna udeležba je predmet naslednjih
vrstic in naj služi kot vzgled za so-
cializacijo sličnih podjetij:

Pri zgradbi agrarnih gozdnih
cest na Notranjskem so bili od leta
1907. do 1913. zaposleni delavci
sporazumno udeleženi sotrudniki
podjetnika. Podjetnik za zgradbo
teh cest kot starejšima svojih iz-
branih 36 sodelavcev, je prevzel
približno 5 kilometrov cestne pro-
ge v izvršitev in sicer na podlagi
tozadevnih načrtov in pogojev za
pogodbeno ceno proti založitvi do-
ločene varščine. Ta pavšalna cena
je znašala v tem slučaju za 1 km
cestne naprave 5520 K, torej po-
prečno za vsak meter ceste 5,52 K.
— Iz tega kosmatnega zaslužka, ki
je bil mesečno izplačan je podjet-
nik poravnal na skupni račun svo-
jih sotrudnikov vse zgradbene stro-
ške, ki jih je vključil izvoljeni so-
delavec kot računovodja. V ta ra-
čun so spadale vse skupne nabave
živeža in za zgradbo ceste potrebna
razstreljiva, ter poprave orodja, da-
lje vse po vrstah dela sporazumno
določene dneve za vsakega sode-
lavca ter v prvi vrsti dnina za po-
djetnika, dalje prispevki za delav-
ske zavarovalnice proti boleznim in
nezgodam, ter vse drugi skupni stro-
ški.

Dninska lestvica je bila dolo-
čena takole: Podjetniku 10 K, kva-
lificiranim zidarjem in kamnosekom
5 K, oziroma minarjem 4,50 K, njih
pomočnikom in drugim kamnolom-
nikom 4 K, oziroma 3,50 K, drvo-
sekačem 3 K, oziroma 2,50 K ter
mladeničem 2 K, oziroma 1,50 K.

Vsem sotrudnikom je bila zraven
dneve zagotovljena skupna hrana.
Zgradbeno delo je trajalo v
poletju približno 4 in pol mesecev,
seveda le ob delavnikih ter od zore
do mraka s primernimi odmori, ki
jih je določil podjetnik sporazum-
no z delavci. V odmorom času
in sicer zjutraj ob 7, opoldne ob
12 in zvečer ob 7 in pol po odhodu
drugih sotrudnikov so minarji za-
žigali pripravljene mine. Skupno
kolibo, t. j. odprt podstrešje iz
desk, ter blizu kolibe shrambo za
živež in kuhinjsko stredo so de-
lavci postavili ter po potrebi pre-
stavljali tako, da niso izgubili več
kot četrte ure hoda k delu, oziroma
nazaj do kolibe.

Delavnega reda so se vsi strogo
in točno držali. Podjetnika so ubo-
gali kakor svojega očeta dobrot-
nika. Med delom se ni slišalo no-
bene brezpotrebne besede, čulo se
je le neprestano ropotanje orodja
ne glede na to, ali je bil podjetnik
v bližini svojih sotrudnikov ali ne.
Vsak dan zjutraj in tudi po kosilu
je podjetnik naročil raznovrstna
opravila in nadzoroval ves čas re-
do zgradbo ceste radi svoje odgo-
vornosti za točnost dela po načrtu
in pogodbi. Zurnost sotrudnikov se
je očividno izkazovala v dnevnem
napredovanju zgradbene proge in
končno še bolj v denarnem uspehu
skupnega podjetja.

Kar se tiče razvrstitve dela, je
bila zgledno tako urejena, da je ena
vrsta žurila drugo in tretjo k pri-
mernemu napredovanju. Ob kon-
čani zgradbi in zaključku skupni
računov se je dočnalo, da znaša
dobiček podjetja 5726,78 K. Iz tega
znoska se je sporazumno izplačalo
podjetniku 1436,38 K kot nagrado
za obrabljeno svoje orodje ter za
druga režijske, iz svojega založene
stroške. Ostali znesek 4290 K je bil
pa razdeljen med vse sotrudnike v
razmerju njihovih tekom dela spre-
jetih dni. Z ozirom na to je dobil
podjetnik sporazumno določenih
430 K, ter vsak sotrudnik približno
27 odstotkov svojega poletnega za-
sluska kot delež na čistem dobičku
tega sporazumno skupnega pod-
jetja.

Politične vesti.

— Ministrski svet. Beograd, 22.
marca. Danes se je vršila seja minist-
skega sveta pod predsedstvom pre-
stolonaslednika Aleksandra. Ministrski
predsednik Pašić je referiral o zuna-
njem položaju, predvsem o dogodkih
v Nemčiji. Razpravljalo se je tudi o
vprašanju rekonstrukcije vlade napram
splošnemu parlamentarnemu položaju.
Vlada je popolnoma složna v vseh
vprašanih notranje in zunanje politi-
ke. Na koncu se je minister Drašković
referiral o položaju v južni Srbiji
in o rezultatih njegovega potovanja.

— Demokracija in sporazum z mu-
slimani. G. Davidović je poslal mini-
strskemu predsedniku Pašiću nastop-
no pismo: »G. predsednik! Demokrat-
ski klub je po dolgem razpravljanju o
sporazumu z muslimani in na podlagi
poročila ministra Krizmana na svoji
včerajšnji seji sklenil, da sprejme na-
stopne pogoje: 1. Sporazum naj velja
le za Bosno in Hercegovino in ne sme
imeti vpliva na rešitev agrarne refor-
me v drugih krajih kraljevine. 2. Kmet
mora dobiti zemljo brezplačno in ne
plača nobene odškodnine ali odkupni-
ne. 3. Vrščcem gospodarskih pravic v
Bosni in Hercegovini se ne more dati
nobena odškodnina za zemljo ali se jim
prizna za likvidacijo gospodarskih pra-
vic v interesu socialne pravice denarna
pomoč, ki se bo izplačala regresivno
enkrat za vselej. 4. Dokler se ti odno-
šaji definitivno ne likvidirajo na način,
ki je predviden v sporazumu in v ure-
dilih, se izplača za prvi hip predjem,
ki ne sme biti večji od 70 milijonov di-
narjev. 5. Klub je pripravljen, da spre-
me ta sporazum, in sicer iz političnih
razlogov, ker je brez tega donešenje
ustave nemogoče, in iz gospodarskih
razlogov, ker se s tem likvidira agrar-
no vprašanje in Bosni in Hercegovini.
— Sklepanje članov ustavnega od-
seka. Beograd, 22. marca. Včeraj je
vlada brzojavno pozvala v Beograd
vse odsotne člane ustavnega odseka.
— Francoski admiral Fatou pri
Pašiću. Beograd, 22. marca. Ministrski
predsednik Pašić je sprejel v avdijen-

ci francoskega poslanika Simona in ad-
mirala Fatouja, člana komisije za iz-
delavo podoravskih statustov. Admiral
Fatou se udeležil gosposarske konfe-
rence v Portose ter je prišel v Beog-
rad da se informira o našem stališču.
Bil je tudi v Varšavi, Pragi, na Dunaju
in v Bukarešti.

— Dr. Trumbić in dr. Vošnjak v
Zagrebu. Zagreb, 22. marca. Bivši mi-
nister dr. Trumbić in narodni poslanec
dr. Vošnjak sta prišla v Zagreb, kjer
sta obiskala bana dr. Tomljenovića.

— Radoslavove vojne krivde. So-
fija, 22. marca. Preiskovalna komisija,
ki jo je določilo narodno sobranje, da
preišče krivdo Radoslavovega kabine-
ta, je končala svoje delo in izročila re-
zultate državnemu pravdnstvu. Glav-
ne točke so: 1. Obtožuje se celokupen
kabinet radi vojne napovedi 1. 1915 in
1918, ker se je to zgodilo brez sklica-
nja in odobritve narodnega sobranja.
2. Obtožuje se radi diplomatskih voj-
nih priprav. 3. Ker se je za časa vojne
vstvaril zakon o reviziciji. 4. Radi no-
sila 50 milijonov v Nemčiji. 5. Radi
zakonske osnove o sekvestriranju
imeta tujih državljanov. 6. Radi 200
milijonov posojila, sklenjenega z
nemško vlado brez odobrenja nara-
dnega sobranja. Posebno se obtožuje
Tončev in Radoslavov, ker sta brez po-
trebne kompenzacije dovolila izvoz
živeža v Romunijo in Turčijo.

— Dva milijona čeških katolikov
izstopilo iz katoliške cerkve. »Rude
Pravo« poroča, da je imelo gibanje
»preč od Rima« na Češkem izredno
velik uspeh. Število onih, ki so izstopili
iz katoliške cerkve, se čeni na dva mi-
lijona.

— Kamjenjev aretirani. Specialni
poročevalec »Timesa« poroča iz Rige,
da je šef ekstremnih boljševikov Džer-
žinski dal v Moskvi aretirati povelj-
nika boljševiške vojske Kamienteva in
šefa njegovega generalnega štaba, pol-
kovnika Lieblevica. O vzrokih te sen-
zacionalne aretacije doslej ni ničesar
znanega.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLITEV V ITALIJANSKI PAR-
LAMENT.

— d Rim, 21. marca. Nove po-
krajine bodo volile 27 poslancev,
enega za Zader in otok Lastovo,
druge pa v petih volilnih okrajih
Lienz, Bolcan, Trst, Gorica in Istra.

— d Berlin, 22. marca. »Deut-
sche Allgemeine Zeitung« javlja
iz Milana: Volitve v italijansko dr-
žavno zbornico se bodo vršile dne

27. aprila. Menijo, da bo sedanja
zbornica do 25. marca razpuščena.

SPOPAD MED FAŠISTI IN SOCIA-
LISTI.

— d Milan, 21. marca. V Greco Mi-
lanese je bila v poslopje fašistovskega
kluba vržena bomba. Ranjeni sta dve
osebi. Povzročitelja napada so aretirali.
Redarji so preiskali prostore komu-
nistov in zaprl 14 oseb. Preiskali so
tudi lokal milanskih komunistov in
aretirali 20 oseb. Od patriotskih de-

monstracij iz Milana v Greco Milanese
vračajoči se fašisti so se spopadli s so-
cialisti. Ob tem je bilo troje oseb ubi-
tih in več ranjenih.

— d Canossa, 21. marca. Pri spo-
padih med komunisti in fašisti, katere so
povzročili komunisti, je bilo več oseb
ranjenih, nekatere težko. Poslopje so-
cialistične lige je razdejano.

— d Livorno, 22. marca. Včeraj do-
poldne se je v Goldonijevem gledališču
vršila svečana oddaja zastave livorn-
skim fašistom in otvoritev pokrajins-
kega kongresa toskanskih fašistov.

FAŠISTOVSKI NEMIRI V MI-
LANU.

— d Milan, 22. marca. Zaradi
včerajšnjih dogodkov so vdrl fašis-
ti v prostore socialističnega kluba
ob Garibaldijevih vratih, razdejali
pohištvo in odnesli rdečo zastavo.
En socialist je mrtev, več je ranje-
nih.

POSET FRANCOSKIM ŽURNALI-
STOV V BEOGRADU.

— d Beograd, 21. marca. Včeraj sta
došla z orientnim ekspresom v Beograd
glavni lastnik pariškega »Journala«,
Lelotte, in sotrudnik istega lista Hen-
rik Barbusse. Govori se, da je ta po-
set v zvezi z organizacijo poročevalne
službe med našo kraljevino in Fran-
cijo.

PLEBISCIT V SLEZIJI.

— d Berlin, 22. marca. Listi pri-
občujejo končnoveljavna števila o
izidu glasovanja v Gorenji Sleziji,
ki jih je objavila medzvezniška
komisija. Za Nemčijo je glasovalo
716.406 oseb, za Poljsko 471.406
oseb.

— dBerlin, 22. marca. »Acht-
uhrblatt« javlja iz Bazla: Pariški
»Matin« poroča, da je poslala polj-
ska državna vlada vrhovnemu sve-
tu noto, v kateri prosi, naj bi se na-
pravili koraki za to, da bi se razde-
lila Gornja Slezijska tako, da bi pri-
šli oni kraji, ki so glasovali za Polj-
sko, k poljskemu ozemlju. Franco-
ska vlada je načelno že sklenila, da
bo po moči ugodila Poljakom.

KRALJ KONSTANTIN ODPO-
TUJE NA FRONTO V MALO
AZIJO.

— d London, 22. marca. Po po-
ročilu iz Aten, se poda kralj Kon-
stantin na fronto v Malo Azijo,
kjer prevzame vrhovno poveljstvo.
Grški vojni minister je izjavil v in-
tervju, da morajo Grki prehiteti
Turke z ofenzivo.

AVSTRIJSKI ZVEZNI KANCE-
LAR IN FRANCOSKI MINIST-
RSKI PREDSEDNIK.

— d Pariz, 21. marca. Zvezni
kancelar dr. Mayr in zvezna mini-
stra za finance in prehrano dr.
Grimm in dr. Grünberger so danes
nadalejevali posete. Sobotnemu po-
dobnemu posvetovanju s predsed-
nikom republike Millerandom in
senatnim predsednikom Bourgeoisom
o avstrijskih gospodarskih
vprašanjih je sledilo danes posve-
tovanje z ministrskim predsedni-
kom Briandom in zborničnim pred-
sednikom Peretom. Poleg tega so se
poslednje dni v ministrstvu za zu-
nanje zadeve vršile z resortnimi
ministri in izvedenci posvetovanja
o premogovnem vprašanju: od
francoske strani se je izrazila pri-
pravljenost za dovolitev izvoza go-
tovih količin premoga. Pogajali so
se tudi o cenah in načinu plačeva-
nja. Zastopniki francoske vlade so
govorili o ponudbah cen za pri-
hodnje dni.

BAVARSKA IN RAZOROŽI-
TEV.

— d Berlin, 22. marca. »Berli-
ner Tageblatt« javlja iz Münchna:
Bavarski kabinet se je danes sestal,
da bi zavzel stališče napram zakonu
za razorožitev. Kabinet se strinja
v vseh podrobnostih s stali-
ščem ministrskega predsednika pl.
Kahra, namreč, da se ta zakon ne
tiče bavarskih organizacij za samo-
obrambo. Vse nadaljnje glede tega
vprašanja se uredi potom pogajanj
med Bavarsko in nemško državno
vlado.

KOMUNISTIČNO GIBANJE V
NEMCIJI.

— d Berlin, 22. marca. »Rote
Fahne« poroča: Komunistična stranka
v Hamburgu je pozvala delavce,
naj pošljejo vladi tridnevne ultim-
at za razorožitev orgeschev (na-
rodne brambe). Ako bi vlada temu
ne ustregla, bi se proglasila splošna
stavka. Nato naj bi brezposelni za-
sedli vse obrate, delavci naj bi si
preskrbeli orožje in naj bi, kjer bi
bilo to mogoče, razorožili orgesche.
Nadalje pozivlje »Rote Fahne« k
protestni skupščini v četrtek, kjer
naj bi se protestiralo proti izziva-
nju protirevolucionarcev, kakor
tudi proti terorju v srednji Nemčiji
in proti aretaciji voditelja komuni-
stične agitacije.

ARETACIJA NEMSKEGA KO-
MUNISTA.

— d Berlin, 21. marca. Včeraj so
aretirali voditelja komunistične

organizacije Frieslanda in njegovo
ženo, ker sta baje povzročila zad-
nje demonstracije brezposelnih.

RUSIJA IN MIR.

— d Moskva, 22. marca. Kali-
nin je dne 20. marca otvoril sejo
vseruskega osrednjega izvrševalne-
ga odbora z govorom, v katerem je
obrazložil naloge zasedanja. Izvr-
ševalni odbor bo odločeval o iz-
vedbi naravnih dajatev po pred-
logih za to ustanovljene komisije, o
volitvah v vaške in občinske so-
vete in o ratifikaciji sklenjenih po-
godb. Glede sklepa miru s Poljsko
je dejal predsednik: »Z mirom,
sklenjenim v Rigi, je izginila naša
poslednja fronta in mi se nadeja-
mo, da v bodoče ne bo nobene take
fronte več.

— d Moskva, 22. marca. Pred-
sednik vseruskega glavnega izvr-
ševalnega odbora Kalinin je kon-
gresu Zedinjenih držav in predse-
dniku Hardingu poslal noto, kjer se
izjavlja, da sovjetska Rusija sedaj,
ko so mnoge države sklenile z njo
mir, kot posebno abnormalno in
škodljivo občuti, da nima nobene
pogodbe z Ameriko. Vseruski
osrednji izvrševalni odbor zatorej
predlaga, da se odpošlje posebna
delegacija v Ameriko, da se uvede

jo pogajanja z ameriško vlado gle-
de odločitve o medsebojnih odno-
šajih in o vpostavitvi trgovine
med Rusijo in Zedinjenimi drža-
vami.

BOLJŠEVIŠKE GROZOTE V
KRONSTATU.

— d Washington, 22. marca. Po
vesteh iz Stockholma, so bili po za-
vzetju Kronštata vsi profirevolu-
cionarni častniki ustreljeni po če-
tah, ki so vdrle v mesto. Mrtva tru-
pla so pometali v morje.

BOLJŠEVIKI ZOPET ZASEDLI
BATUM.

— d Moskva, 22. marca. Dne
19. marca so vkorakale v Batum
rdeče revolucionarne čete. V Ba-
tumu ostale čete prejšnje georgijs-
ke vlade so prestopile še pred vko-
rakanjem rdečih čet. Ruska komi-
sija, katero je prejšnja georgijska
vlada aretirala, se je vrnila v Tiflis.

TEKMA ZA GOSPODSTVO NA
MORJU.

— d London, 21. marca. Iz To-
kija poročajo uradno, da bo Japo-
nska, ko izvede svoj mornariški pro-
gram, imela leta 1927 mornarico, ki
bo skoro tako velika, kakor ame-
riška. Na tretjem mestu bo stala
Anglija.

Seja ustavnega odseka.

— d Beograd, 21. marca. 36. red-
ne seja ustavnega odseka je otvoril
predsednik dr. Ninčić ob 15. ter spo-
ročil, da se bo vršila razprava o členu 62.
ustavnega načrta in o prehodnih od-
redbah skupno. — Posl. dr. Drinković
je protestiral proti temu, da se seja od-
gajajo in ne obveste pravočasno člani
odseka. Zahteval je, da se odgodi raz-
prava o VII. poglavju in konča razpra-
va o III. poglavju. — Predsednik dr.
Ninčić je odgovorjal, da je pravočasno
obvestil vse člane, ki so bili prisotni ter
da se more razpravljati le o onih vpra-
šanjih, na katera so vsi pripravljeni. —
Posl. dr. Šimrak je nato utemeljeval
razdelitev države v pokrajine, kakor si
jo zamislja Jugoslovanski klub. Ob-
stojale naj bi naslednje pokrajine: Sr-
bija, Hrvatska in Slavonija z Medji-
murjem, Bosna in Dalmacija, Črna go-
ra, Vojvodina ter Slovenija s Prekmur-
jem. Kar se tiče Dalmacije, naj se ji
prepušča, da o tej stvari sama odloči. —
Zatem je govoril posl. Milorad Vučić
(radikalec), ki je naglašal, da ne bo Hr-
vate in Srbe ničesar ovrnilo, ako se
razdeli država na pokrajine, da ne bi
obdržali svoje običaje v dotičnih po-
krajinah. Glasoval bo za vladni načrt,
s katerim se hoče izvesti popolno iz-
enačenje ter odpraviti vsaka hegemo-
nija Srbov nad Hrvati. Glede števila
prebivalstva v posameznih pokrajinah
predlaga, naj se določi minimum in
maksimum. — Posl. dr. Dulibić je v
svojem govoru poudarjal, da pomenja
vladni ustavni načrt razkosavanje naše
države. Govornik se je zlasti protivil
prehodnim odredbam, ker nima n. pr.
Dalmacija okrožij in je razdeljena v 14
okrajev. Govornik je nasprotiral cen-
tralizma, ker more država prospevati
le, ako bo država razdeljena v avto-
nomne pokrajine. — Minister za kon-
stituantno Trifković ugotavlja, da se
prehodne odredbe čl. 62 nanašajo samo
na oblasti, prehodne odredbe po zav-
šeni ustavi pa na dosedanje pokrajine.
— Posl. Radončič (radikalec) se je nato
v svojem govoru baval z zgodovinskimi
dejstvi, ki jih je navedel posl. dr. Šim-
rak. — Posl. Milan Jakšić (demokrat)
se je izrekel za centralizem ter je po-
bičal federacijo in avtonomijo, češ da
ne pomenja ničesar. Avtonomistična

ustava bi narod v Jugoslaviji razkosa-
la in razcepila državo na več držav.
Narod brez močne narodne zavesti, se
da predvsem voditi po gospodarskih,
socialnih in drugih interesih. Da pa bi
bila v Koroski močna narodna zavest,
bi Slovenci ne glasovali v tolikem šte-
vilu za Avstrijo. Razlika med cen-
tralizmom in separatizmom obstoji v tem,
da so prvemu cilj državni interesi, dru-
gemu pa plemenski ali drugi. — Posl.
dr. Slavko Šešerov (demokrat) trdi, da
so oblasti bliže narodu nego pokrajine
in radi tega misli, da je za demokratič-
no državo mnogo boljše sistem oblasti
kakor pa pokrajine. — Na to je govoril
posl. dr. Drinković (zajedničar). Zatem
je dr. Drinković podal še nekatera
osebna polajnila, nakar se je seja za-
ključila in se bo vršila prihodnja jutri.

— d Beograd, 21. marca. Danes
dopolodne je imel ožji odbor ustavnega
odseka posvetovanje, na katerem je
bila odobrena nastopna končna redak-
cija čl. 62: »Uprava v kraljevini se vrši
po oblasteh, srezih in občinah. Razde-
litev na oblasti se izvrši potem zakona
po naravnih, socialnih in gospodarskih
razmerah. Oblast more imeti največ
700.000 prebivalcev. Dve ali več manj-
ših oblasti se more spočiti v večjo.
Končno sklepa o tem oblastna skupščina
na dotične oblasti. Vendar pa tudi taka
oblast ne more imeti več kot 700.000
prebivalcev. Na čelu vsake oblasti stoji
veliki župan, ki ga imenuje kralj in ki
upravlja preko državnih organov po-
sele državne uprave v oblasti.« Vladni
predlog o prehodnih odredbah še ni bil
sprejet v ožjem odboru. Ta predlog se
glasi: »Dokler se z zakonom ne izvrši
razdelitev v oblasti, veljajo okrožja v
Srbiji, Bosni in Hercegovini, Črni gori,
Dalmaciji in Sloveniji ter županije v
Hrvatski in Slavoniji kot oblasti in vrše
funkcije oblasti po tej ustavi.« Predlo-
ženim prehodnim določilom nasprotuje-
lu mnogi člani v vladi in odboru. Proti
temu so vstali zlasti poslanci samostoj-
ne kmetijske stranke, ki hočejo iz tega
napraviti vprašanje. Dr. Vošnjak sodi,
da so okrožja preveč omejena, da bi
mogla samostojno vršiti svoje naloge.
Oblasti morajo imeti največjo samo-
stojnost in moč, ker postane sicer vsa-
ka samouprava iluzorna.

Iz naše kraljevine.

— Split protestira proti aneksiji.
V nedeljo je mesto Split v impozantni
manifestaciji protestiralo proti anek-
siji naših krajev po kraljevini Italiji.
Velikanska množica prebivalstva je
pridejala sprevod po mestu. Trgovine
so bile zaprte, v mestu so vihrale črne
zastave. V kinematografu so se sestali
zastopniki vseh društev in soglasno
sprejeli protestno resolucijo. Občinski
svet je imel izredno sejo, v kateri je
sklenil izraziti sožalje neosvojenim

bratom in jih zagotoviti, da ima domo-
vina trdno vero v končno zmago pra-
vice.

— Odkup italijanskega tehni-
čnega materiala v evakuirani Dal-
maciji. Kakor se poroča iz Beogra-
da, je naša vlada odkupila italijans-
kim okupacijskim oblastem ves
italijanski brzojavni, železniški in
stavbni material.

Neodrešena domovina.

— Vážen shod v Vipavi. Dne
13. t. m. se je vršil v hotelu »Adri-
ja« drugi shod zaupnikov vipav-
skega sodnega okraja. Zastopane
so bile vse občine. Navzoč je bil
tudi zastopnik vlade. Prva točka
vzporeda je bilo poročilo o potova-
nju dr. Vilfana in dr. Slavika v Rim.
Intervjuirala sta tam v najnujnej-
ših zadevah pri Giolittiju, Salati in
v finančnem ministrstvu. Ministr-
ski predsednik je sam poudarjal,
da so sedanje politične volitve za
Jugoslovane v Italiji posebnega po-
mena, ker je vlada pripravljena se-
staviti načrt narodne avtonomije
za nove dežele s sodelovanjem po-
slancev iz novih pokrajin. Govorilo
se je obširno o volitvah in opozar-
jali na posebno važno reklamacijs-
ko delo. Razpravljalo se je nade-
lje o kandidatih. Sprejeta je bila
resolucija, ki zahteva, da vstvari
vlada za vse v Italiji priključeno ju-

goslovensko ozemlje eno edino in
skupno volilno okrožje, ker le na
ta način se more doseči državi ta-
ko potrebni in od vlade takozna-
ljeni notranji mir ter večkrat že
obljubljeni svobodni narodni raz-
voj pa gospodarski in kulturni na-
predek v novih deželah. Volilni ko-
misarji morajo biti osebe, ki so
zmožne jezika Jugoslovenov v be-
sedi in pisavi. Shod se je izvršil po-
vsem vzgledno. Vlada lahko raz-
vidi, kako resni ljudje so Jugoslo-
veni.

— Iz Istre. Samo pet dni časa
je bilo določena za upogled v vo-
lilne imenike. To je pač premalo
ali italijanskim nakanam to izbor-
no službi. Po raznih krajih, kjer go-
spodujejo Italijanaši in divjajo fa-
šisti, pa sploh ni mogoče blizu do
volilnih imenikov. Po raznih volil-
nih imenikih so pisani hrvaški pri-
imki z italijanskim pravopisom,

tako na primer Marsich namesto Maršić. V rojstnem listu je pisan priimek prav, v volilnem imeniku je zapisan pa po italijansko. Tu vmes tiči nevarnost, da bodo Italijanci številne Jugoslovence opeharili za volilno pravico. — Sv. Peter v šumi je čisto hrvaška vas. Ljudska šola je bila vedno hrvaška. Domači učitelji so znali tudi italijansko in podučevali tudi italijanski jezik, ki je bil obližat predmet. Sedaj pa je kar nenpričakovano prišla italijanska učiteljica, da uči italijanski jezik. Hrvatski ne zna nič. Novodošla učiteljica je vpliva na dosedanja učitelico Hrvatice in morda ne bo dolgo, ko bodo skušali osrečiti Sv. Peter v italijansko šolo! — Italo Rosso pri Piranu je fašist. Pred dnevi je nastal na njegovem posestvu požar in škoda ima 15.000 K. Fašisti so nato razbili sedeže socialistov v Sv. Luciji in Sičolah. Učitelju Semi v Piranu so razbili stanovanje in na to opustili »Camera del Lavoro«. Pri komunistu Fondi so baje našli bombe. Inž. P.

— Iz Dalmacije. Iz Jelse poročajo, da delajo Italijani še vedno tekoče pri izvozu vina in sardelj iz okupiranih krajev. Na tisoče in tisoče hektolitrov vina je v Jelsi in okolici pa italijanska oblast delo ovire celo že pri naročenem vinu. V Split se ne sme potovati, samo v Šibenik. Tako Italijani do zadnjega tlačijo Jugoslovence in jim hočejo do svojega odhoda napraviti kar mogoče največjo škodo. — Na državnem posestvu v Vrani gospo-

dari signor direttore Sacchi, pa tako, da je posestvo opustošeno. Kar je bilo dobrega za izvoz, je vse šlo v Italijo. Mleko, maslo, sir in drugo so vozili v Zader na gubernatorat in kupčije delali z upravljenim blagom. Sedaj, predno odidejo, hočejo menda uničiti še vse sadno drevje, tako sekajo kar vse vprek in uničujejo jugoslovensko imetje. Ali je to znano beogradski vladi? — Iz Šibenika poročajo, da je pričakovati, da bo evakuacija končana do 25. marca. Oni italijanski uradniki v Šibeniku, ki čakajo italijanskega nameščenja, so zadnje dni silno ogorčeni in javno pravijo, da jih v Zadrin in Rimu vlečejo za nos. Mnogi Italijani, ki so bili povabljeni, da naj se oglasijo za italijansko državljanstvo, se niso hoteli javiti, marveč so odgovorili: Dve leti ste nas varali, sedaj pa se ne damo več varati.

— Spopadi med fašisti in socialisti v Piranu. V Piranu je prišlo te dni do ostrega spopada med fašisti in socialisti. Socialisti so proklamirali stavko proti fašistovski terorju. Pri nastalem pretepu je bil ubit en delavec. Socialisti so zažgali hišo fašista Rossa. Večje čete fašistov so vdrle v okoliške vasi, kjer so napadle privatne hiše. V samem Piranu so vdrli v hišo socialističnega voditelja Santija in razbili v njegovem stanovanju celo opravo. Santija samega so ujeli in izročili karabinerjem. Oblasti so zagrozile stavkujočim, da jih bodo z orožjem prisilili, da se vrnejo na delo.

Občinska seja.

Ljubljana, 22. marca 1921.

Župan g. dr. Ivan Tavčar otvoril ob 5. popoldne sejo, konstatira sklepčnost in imenuje za overovalca zapisnika občinskega svetnika g. Tokana in Vončina. Nato prečita pismo predsednika pokrajinske vlade g. Balčiča, ki naznanja nasop službe in izražajo upanje v uspeh skupnega delovanja vlade z mestno občino. Nadalje prečita dopise generalnega vikarja g. A. Kalana in mestnega župnika g. Finžgarja, ki vabita na udeležbo pri velikonočni procesiji. Župan se nato v toplih besedah spominja umrlega načelnika sanitetne službe za Slovenijo g. dr. Ivana Oražna, ki je bil v občinskem svetu od leta 1906 do 1910. Njegova velokodušna oporoka je lahko za zgled vsem, ki imajo zmisel za naše javne institucije. Tudi sicer bo pokojnemu dr. Oražnu v narodu zasiguran kot vzor - možu trajen spomin. Zborovalci so se v znak sožalja dvignili s sedežev. Nadalje sporoča župan, da se je upravni odbor mestnega pogrebnege zavoda po smrti prejšnjega načelnika g. Maljaja nanovo konstituiral in je bil za novega načelnika izvoljen občinski svetnik gosp. Fran Kavčič. Končno je g. župan odgovorjal še na razne interpelacije iz zadnje seje, med njimi na interpelacijo obč. svetnika g. Boleta radi spellevalne železnice do vodovodne naprave v Klečah ter pojasnil, da bi tak napeljava stala za polovico več, kakor stane danes dovoz premoga z lastno priprezo. Zapisnik zadnje seje občinskega sveta se odobri.

Preložitev kolodvorov.

Podžupan g. dr. Karel Triller stavi nato nuni predlog glede prežidave in premostitve ljubljanskih kolodvorov ter izjava, da sta južni kolodvor in omrežja južne železnice za Ljubljano železen obroč, ki ovirata razvoj mesta proti severu in severozapadu, kjer so najugodnejša stavbna tla. Ljubljana se je morala razviti proti Barju, kjer so stavbene razmere jako neugodne. Ze pred 20 leti sprožila se je misel za preložitev kolodvorov, a stara Avstrija za to ni imela smisla. Šele avgusta 1919 se je sestala posebna anketa, ki se je bavila s 4 projekti ter prišla do tega, da se osebnost kolodvor preloži na Kolinsko tovarno, tranzitni pa v Zeleno jarno. Rešitev tega vprašanja je jako nujna. Tudi Zagreb trpi vsled sličnih težkoč. Tamkaj je mestni zastop podvel energične korake, da se končno cela zadeva spravi v red, zato je tudi pri nas nujno potreba, da se mestni svet z vso energijo pobriha. Doslej se je delalo od strani vlade tekoče, ker ta ni hotela dati dovoljenja za spremembo regulacijske načrta. Če se mestni zastop s povdarmom zavzame za stvar, pride morda postavka za preložitev kolodvorov še v letošnji proračun. Zato predlaga, da se občinski svet zavzame z vso energijo za to, da se že 20 let aktualno vprašanje nemudoma reši, da kraljevo ministrstvo soprobažaja da direktni drž. železnice v Zagrebu tozadnevne naloge in kredit da se izvedejo po anketi 1. 1919 predloženi načrti in da narodni poslanci brez razlike strank intervenirajo pri svojih klubih in centralni vladi. — Predlogu g. podžupana je bila prisojena nujnost in je bil nato soglasno sprejet.

Kužna bolnica.

Podžupan dr. Karel Triller poroča nadalje, da se je zdravstveni odsek za Slovenijo obrnil do mestne občine s prošnjo, da se prepusti mestno kužno bolnico, ki itek ne odgovarja zahtevam državni upravi, ki jo bo preuredila ter postavila vanjo 20 postelj. To je nujno potrebno radi tega, kar

grozi nevarnost, da izbruhnejo kako epidemije, osobito kozo. Za mestno občino je ta predlog sicer malo neprijeten, ker je nameravala v infekcijski bolnici nastaniti 50 do 60 delavcev, vendar predlaga, da se naj mestna občina izreče v principu pripravljeno prepustiti infekcijsko bolnico državni upravi, vendar pod pogojem, da se pozneje ne more več siliti občine, da bi zgradila kako tako bolnico za silo. — Predlogu je bila priznana nujnost in je bil soglasno sprejet.

Poročila personalno - pravnega odseka.

Občinski svetnik g. Rasto Puštoslemšek poroča o županovem dopisu glede ustanove Josipa Lenčeta za obubožane slovenske obrtnike ter predlaga, da se ustanova v iznosu 10.000 K, katerih obresti naj se uporabi za podporo obubožanih obrtnikov v prvi vrsti gostilničarjev, prevzame v mestno oskrbo. (Sprejeto). — Nadalje poroča o prošnji društva Mladike glede izvolitve odbora za upravo in nadzorovanje dekliskoga internata društva Mladike ter predlaga, da se izvoli v ta odbor 4 zastopnike občinskega sveta in 3 zastopnike meščanstva. Pri kasnejši izvedenih volitvah so bili v ta odbor izvoljeni obč. svetniki g. Benzenšek, Petrič, Skulj in Vončina. od občinov pa g. A. Seneković, Josin in Evg. Lah. (Sprejeto). — Končno poroča o dopisu Mestne hranilnice glede neke spremembe službene pragmatike za uradnike Mestne hranilnice in predlaga, da se predlog Mestne hranilnice, tihoč se izenačenja plač pomožnih uradnic, sprejme. (Sprejeto).

Poročila finančnega odseka.

Občinski svetnik g. Likozar poroča o županovem dopisu glede nakupa travnikov kneza Auersperga v Rakovi Jelši za mestno vožnje v izmeri 18 ha in sicer za ceno 110.000 K ter predlaga, da se ta ugodni nakup izvrši. Po kratki debati sprejeto. — Nadalje poroča o ponudbi C. M. Koča za nakup mestnega zemljišča št. IV. ob poti med Cesto v Rožno dolino in Cesto na Rožnik, ki obsega kakih 400 m². Ta sicer itak neraben svet naj bi se prodal po 20 K m². (Sprejeto). — Dalje poroča o prošnji Janka Čepona za podaljšanje roka za zasedavo njegove stavbene parcele ob Cesti na Rožnik ter predlaga, da se mu vsled draginje stavbenega materiala dovoli podaljšanje roka za dobo 2 let. (Sprejeto). Isti poročevalec poroča o prošnji okrajne učiteljske knjižnice za izredno podporo in predlaga, da se dovoli 2000 K za vezavo knjig. (Sprejeto). — Končno poroča še o prošnji Čebelarkega društva za Slovenijo za subvencijo in predlaga, da kupi občina 10 kamnov po 100 K, kar bi znašalo 1000 K, kar se sprejme.

Poročila stavbnega odseka.

Občinski svetnik g. Ružička poroča o dopisu mestnega stavbnega urada glede zgradbe mestne stanovanjske hiše na Prulah ter predlaga da se zgradi vsled velikih težkoč mesto treh vsaj ena hiša in sicer iz stalnega materiala, kar bi stalo približno 2.400.000 kron, medtem, ko bi stala hiša z lesenim ogrodjem 2.200.000 K. Po daljši debati se ta predlog sprejme, obenem pa župan pooblašča, da odpošle enega inženirja v Zagreb, da prouči tamošnje stavbeno gibanje, ki je jako živahno. — Nadalje poroča o dopisu mestnega stavbnega urada glede razširjenja Jenkove ulice v Vodmatu ter predlaga v svrhu razširjenja kredit v znesku 13.000 K. Občinski svetnik g. Petrič poroča o prizivu Josipa Zidarija proti

odloku mestnega magistrata glede uporabnega dovoljenja za prizidek k njegovi hiši št. 31 na Dunajski cesti in predlaga, da se priziv zavrne. (Sprejeto). Nadalje poroča o prizivu Ferdinanda Sveta proti odloku mestnega magistrata glede stavbnega dovoljenja za zgradbo provizorne delavnice na dvorišču njegove hiše št. 24 na Karlovski cesti ter predlaga, da naj se prizivu ugodi. Po daljši debati sprejeto.

Poročila policijskega odseka.

Občinski svetnik g. Likozar poroča o poročilu policijskega odseka o dopisu »Društva hišnih posestnikov v Ljubljani« glede prepovedi vožnje s težkimi avtomobili in predlaga, da se policijskemu ravnatelstvu naroči, da prepoved vožnje s težkimi avtomobili z železniški obročji sploh, vožnja težkih avtomobilov z gumijevimi kolesi naj se dovoli le po gotovih ulicah in končno naj se ukrene vse potrebno, da se vozi po cestah počasneje. (Sprejeto).

Nujni predlogi.

Gospod župan dr. Ivan Tavčar poroča, da se je odsek za tlakovanje ljubljanskih ulic obrnil na razne tvrdke, ki izdelavajo tozadeven material in da ste se dve tvrdki odzvali. Od teh je najprejnejša ponudba »kamnoseke industrije v Celju«, zaradi česar predlaga, da se potrebni material v znesku 2.000.000 K nakupi pri tej industriji.

Težavni položaj naše industrije in trgovine zaradi prometne mizerije.

V kupčijem življenju igra promet najvažnejšo vlogo. Gladek, zanesljiv in točen promet je nujen predpogoj zdravemu teku kupčijskega življenja. V prvi vrsti prihaja dandanes v poštev brodarstvo in pa železnice. Brodarstvo je nam v Sloveniji precej daleč od oči, zato nimamo tistega živega zmisla za razmere v brodarstvu in za sedanje neprimlike v tej prometni panogi. Trgovci pa, ki so n. pr. ob Donavi in Savi, prav tako tožijo o neurejenih razmerah v brodarškem prometu. Poleg carinskih težav, pomanjkanja brodov, zamudnosti v poslovanju prihajajo v brodarškem prometu še razmere v poštev, ki kakor nizko stanje vode postavljajo zanke, katere je smatrati za višje sile. Slovenske interese najbolj briga železnica. Naše železnice pa dajejo trajno povod pritožbam in nevolji trgovskih krogov. Sedaj na spomlad se zorec oglašja iz vseh strani pritožbe o velikem pomanjkanju vagonov. Kot naša najvažnejša kupčiska stroka prihaja v poštev lesna trgovina. Lesna obrtnost je za naše slovenske kraje prvredno gospodarsko važnost.

Ne gre samo za gozdno posest, za stotere žage in lesne kunce, marveč tudi za velik krog najrazličnejših vrst delojemalcev, ki kot drvarji, težaki, žagarji, vozniki žive od svojega dela v lesnem obrtu. Pritožbe o pomanjkanju vagonov v lesni stroki so upravičene. Razpoložno število vagonov v resnici močno zaostaja za velikimi, rednimi potrebami. V poštev prihaja pred vsem promet v Italijo po progi Južne železnice in po gorenjski progi. Če so na Južni železnici že resne težave za vragone, je položaj na državnih progah še bolj težaven in naravnost nevdolžen. Nastaja resna potreba, da zberemo svoje sile in si pomoremo do izboljšanja nevdolžnega položaja. Lesna obrtnost in trgovina je v košljivem položaju. Po naših krajih so se nagomladile tekome mesecev zelo velike množine lesa, ki čaka na transport. V teh zalozah leže velike vrednosti. Dolgotrajno ležanje tega dragega materiala neminovno povzroča hudo škodo in izubo nacionalnega premoženja. Poleg kvartitve materiala pa treba posebno vpoštevati še dejstvo, da je naš lesni trgovec in industrialec založil v te ogromne lesne množine težko denarje. Silne množine kapitala leže žal že predolgo v nagomiljenih lesnih zalozah. Narav-

— Predlogu je bila priznana nujnost in je bil soglasno sprejet. — Nadalje poroča o prošnji odbora za prireditelje »velikega semnja 1921«, ki prosi, da se mu prepusti trikotni prostor pred pivovarno »Union«. Župan predlaga, da naj se uporaba tega prostora v principu dovoli, če se predsedstvo tega odbora sporazume s »Slovanom« in drugimi uporabniki tega prostora in sicer za dobo 3 let proti primerni odškodnini, ki se naknadno določi. — (Sprejeto).

Sledile so razne interpelacije, med njimi tudi interpelacija obč. svetnika g. Kocmurja radi zgradbe hiše Trboveljske premožkopne družbe. Župan je pojasnil, da se je z vso vehemenco upr namenu, da bi se načrti za hrbot občinskega sveta spremenili in da se je obrnil tudi na ministrskega predsednika g. Pašiča, naj se družbi ne da dovoljenja za naselitev drugod. — Občinski svetnik g. Tokan je staval na župana vprašanje radi pomanjkanja in draginje mesa, naker je župan objasn timer, da mestna občina nima moči, da bi predpisovala cene in da je postopanje današnjih eksportirerov mesa že naravnost blazno. Izvolila se je štirilčlanska deputacija, ki se poda pod vodstvom g. podžupana k predsedniku pokrajinske vlade in intervencira.

Ker se ni nihče več javil k besedi, je g. župan ob pol 8. zaključil sejo.

no je, da morajo kupci iskati si denarja na upanje pri denarnih zavodih. Kredit je danes silno drag in treba je tudi iz tega vzroka gledati, da se pospeši vnovčenje materiala. Ni prezreti tudi okolnosti, da mora najkrepkejši gospodar in podjetnik polagoma omagati pod pezo bremen in misliti na to, da skriči ali celo ustavi obrat, če svoje robe ne more spraviti na trg, čeprav je trg sprejemljiv in voljan. Najbolj žalostne posledice bi morale nastati za našo gospodarsko samostojnost, če bi omagali naši domači podjetniki. Tujec bi dobil pristo ceno v naše gospodarstvo. Gladek eksport lesa je pa tudi v interesu splošnosti in cele države kajti izvoz lesa je ena najpomembnejših postavk v naši vnanji trgovini in trgovski bilanci. Vočigled dalekosežne važnosti zadovoljivega železniškega prometa za našo vnanjo kupčijo je res potreba, da se brez odloga izboljša položaj in se zagotovi naši lesni stroki najpotrebnejše število vagonov.

Pomanjkanje vagonov v občini meri trdo zadeva tudi ostalo našo industrijo v Sloveniji. Za vsak vagon je moloedovanje in pravcato trganje. Opozorili bi danes osobito na železno industrijo. Ugotovljeno in priznano dejstvo je, da se nahaja naša železna industrija v kritičnem položaju. Od severa in juga ji preti nadmočna konkurenca. Največje težave ima za surovine, premog, koks, magnezit. Skriti ji morala obrate, delala je v posledkih, dolge tedne se celo polivala jeseniška železarna, pri tem pa držala delavstvo ves čas v službi. Sedaj na spomlad je precej naročil za Srbijo, ki so dobrodošla po večtedenskem zastoju trgovine. Za urgentne potrebe gre in srbski naročniki težko čakajo na naročene izdelke. Pa tudi tu ves trud, vsa dobra volja, vse prošnje ne zaležejo, da bi se dobilo tistih par vagonov, ki so potrebni, da odpeljejo tako potrebno blago na jug v Srbijo. Tako preti vagonška mizerija celo povzroči, da se razbijejo naše zveze z dobrimi rednimi odjemalci v državi.

Slab promet občutava z vso neprijetnostjo tudi naša trgovina, ki rabi blaga iz Češkega. Vsa dobra volja vsa potrebnost ne pomaga. Češko blago, zlasti tudi manufakturno ne bo imelo pri nas odjema, dokler se ne posreči zagotoviti točno dobavljanje in določiljanje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 23. marca 1921.

— Velikodušno darilo. G. generalni konzul češkoslovaške republike v Ljubljani dr. Otokar Beneš je iz svojih sredstev daroval »Slovenski Matiči« kot podporo za tatisk dr. Lahove »Češke Antologije« znesek 10.000 K. G. generalnemu konzulu, ki je s svojim delovanjem že mnogo doprinesel k češko-jugoslovanskemu zblizanju, bo vsa naša javnost hvaležna za to velikodušno darilo.

— Češko-jugoslovanska komisija, ki ima nalogo sistematično gojiti čim najtesnejše bratske stike med jugoslovanskim in češkoslovaškim narodom, se osnuje v Ljubljani. Inicijativno za ustanovitev te v danih razmerah nujno potrebne in velenomembne organizacije, da kakor je bilo sklenjeno na večerajšnji seji, »Slovenska Matiča«.

— Imenovanja v pravosodni službi. Naslov in značaj višjega deželnega sodnega svetnika so dobili deželnosodni svetniki Josip Potrato v Ljubljani, Jurij Šumer v Škofji Loki in dr. Hinko Stepančič v Celju. V peti činovni razred je pomaknjen predsednik okrožnega sodišča v Celju dr. Josip Kotnik. Riviši poverjenik Josip Pon je postal dvorni svetnik v petem činovnem razredu.

— »Slovenec« in uradništvo. Ker so klerikalni fomišleniki med uradništvom z zlobnimi nameni trosili temne čenče o ljubljanskem »Samopomoči«, je zadnji občini zbor izvolil štirilčlansko komisijo,

da pregleda bilanco in računsko zaključke. Za komisijo so glasovali tudi vsi člani načelstva in nadzorstva, ker žele vsi, da se dokažejo podile laži, ki jih razširjajo izvestni opraviljci. Zadržno poslovanje je nadziral državni zadržni ravnatelj ter se je vršilo pod stalnim nadzorstvom izvoljenega nadzorstva treh višjih uradnikov finančnega nadzornika, davč. nadupravitelja in sod. nadzvetnika. Knjigovodstvo je izvrševal odličan strokovnjak. Predsednik sam ni finančnik, niti trgovec, niti knjigovodja; zato ni ničesar naročal, ničesar prodajal, nego je vodil seje, posredoval pri oblastvih, podpisoval vloge in dopise ter ni vso poslovno dobo nikdar prišel v položaj, glasovati »za« ali »proti«. A »Slovenec« se zaletava vendar le ponovno vanj, pač zato, ker je demokrat in svojega političnega prepričanja tudi nikdar ne skriva. »Gre za novce!« Če bi »Samopomoči« danes bankrotirala, bi člani pač doplačali k deležu 100 K le še 100 K. Tekom 17 mesecev pa je vsak zadržnik pri nakupovanju v »Samopomoči« prištel vsaj 1000 kron; tako bi bil v naišlabšem primeru vsak zadržnik vsaj za 800 K še vedno na dobičku. A bankrota se sploh ni bati, ker ima zadruga

prebitek. Čemu torej to hujskanje in šušljanje? Calumniare audacter, semper aliquid haeret. Toda vprašanje je, kdo izmed uradništva naj se še da vpreči za tovariše, ako žanje za svoje delo le nizkотно ne-hvaležnost? »Naš Glas« je svo bodna tribuna nazorov vseh javnih nameščencev. Zato zastopa tudi različna mnenja v dostojni obliki. Gotovo je, da si demokratsko misleči javni nameščenci ne dajo vezati ust. Če pa žele, da postane »Naš Glas« izključno klerikalni ali socialističen ali komunističen, naj o tem odloča »Osrednja zveza«. Potem sedanji urednik se veda nima in početi imeti ničesar več opraviti s takim listom. — Uradnik.

— Za ravnatelja mestnega dekliskoga liceja je občinski svet v svoji večerajšnji seji imenoval g. prof. Antona Jurga, dosedanjega začasnega vodjo tega zavoda.

— Naši profesorji na kongresu v Parizu. Od 28. marca do 3. aprila t. l. bo zboroval v Parizu mednarodni kongres, na katerega pošlje ministrstvo prosvete v Beogradu tri delegate. Slovensko srednješolstvo bo zastopal predsednik Proforskega društva, sekcija ljubljana, gimn. ravnatelj dr. V. Korun.

— Kmetijska družba. Vlada je razpustila dosednji odbor Slovenske Kmetijske družbe ter imenovala za vladnega komisarja dr. Spilleria-Muyssa, kateremu sta pridružena kot prisodnika bivši poverjenik za kmetijstvo Jan in generalni ravnatelj Gustav Pirč. Občni zbor Kmetijske družbe bo dne 28. aprila. Pravico voliti bodo imeli stari delegati.

— Za one, ki potujejo v inozemstvo. Poverjeničstvo notranjih zadev deželne vlade za Slovenijo naznanja: Ministrstvo za notranje zadeve je izvedelo od naših inozemskih zastopstev, da se mnogi naši državljani, ki potujejo v inozemstvo in se ne preskrbijo dovoljno z denarjem, obračajo do njih s prošnjo za repatriacijo, ker jim je zmanjkalo denarnih sredstev za potovanje. Tudi druge osebe, ki se nahajajo po sanatorijih na zdravljenju, se obračajo do naših zastopstev za pomoč in izplačanje njihovih računov. Naša zastopstva nimajo dovolj sredstev na razpolago in večinoma ne morejo nuditi nobene pomoči. Da se te nemile posledice preprečijo naj podrejene oblasti poudče osebe, ki potujejo v inozemstvo, da se za potovanje dovolj preskrbe z denarjem. Naša inozemska zastopstva pač niso v stanju, dajati jim denarno pomoč, če vsled lahkomiselnosti ostanejo v tujini brez sredstev.

— Ne potujte v Ameriko! Glasom obvestila ministrstva za notranje stvari deželni vladi je naš generalni konzulat v Novem Yorku poslal ministrstvu za zunanje zadeve nastopno poročilo o vračanju naših izselencev v domovino. Lani je 17.255 oseb zaposlilo naš konzulat za dovoljenje za povratek v domovino. Med temi je največ onih, ki so zaradi tujakšnih (ameriških) gospodarskih razmer prisiljeni vrniti se v domovino, ker je vsled preobilice industrijskih proizvodov in slabega izvoza napram prejšnjim letom mnogo tvornic ali popolnoma ustavilo delo ali pa zmanjšalo število delavcev. Po statističnih podatkih je samo v državi Novi York danes 300.000 brezposelnih delavcev. Znižanje števila delavcev v raznih tvornicah in drugih podjetjih se je začelo začetkom septembra. Vsak dan je odstotek nezaposlenih večji, tako da znaša danes 30%. Poleg zmanjšane števila delavcev so se tudi mezde znižale za 15%. Pomanjkanje dela in vsled tega nevarnost, da naši izselenci potrošijo prihranke in slabi izgledi za delo so ponajh večji vplivali na naše ljudi, da so se vrnili v domovino.

— Šolstvo. Ljubljanske meščanske šole se v kratkem, t. j. s prihodnjim letom za dve — 1 deklisko in 1 deško — pomnože. Na stala bo prva, kakor čujemo, iz višjih treh razredov III. mestne dekliske ljudske šole, druga pa na dečki šoli na Ledini. Nastavni razredi ostanejo.

— Iz magistratne službe. Mag. računski ravnatelj g. Ivan Volc je pomaknjen v VI. čin, razred. Stavbenemu komisarju g. ing. Janku Mačkovičku se je pripoznal od 1. marca 1920 čin in naslov VIII. činovnega razreda. Mag. koncipistu dr. Arnoštu Brileju je bil dovoljen šestmesečni študijski dopust. Mag. komisarju dr. Janku Vrančiču je bil dovoljen izstop iz magistratne službe.

— Iz Mestne hranilnice ljubljanske. Podtajnik g. Oton Jeruc je bil pomaknjen v III. čin, razred hranilničnih uradnikov z veljavnostjo od 1. januarja 1921. Nadofical g. Avgust Petrič je bil s istim dnem pomaknjen v IV. čin, razred, oficial Milan Sterlekar pa je bil imenovan za nadoficala v V. čin, razred.

— Ravnateljstvo mestnega dohodarskega urada opozarja, da med 1. decembrom 1920 in 28. februarjem 1921 v likvidacijo izročene hotele treba do 1. aprila 1921 realizirati, ker po tem roku izgube vsako pravico do povračila.

— Začasni izpitni red za učiteljske kandidatije kmetijsko-gospodarskih šol v Sloveniji objavlja »Uradni list« št. 29.

— Za strokovno nadzornico kuharskih in gospodinskih šol meščanskega značaja v Sloveniji je imeno-

na gđ. Jerica Zemljani, voditeljica licejske gospodinske šole.

— V Počasenju spomina dr. Ivana Oražna za Sokolski dom v Črnomlju daroval 100 K Božo Račič, nadučitelj v Adlešičih. — Dr. M. Breziger pa 200 kron naprednemu dijaškemu društvu. — Preporode, za kar mu odbor tega društva izreka iskreno zahvalo.

— Pokojninski sklad za zdravniške vdove in sirote države SHS v Ljubljani je imel konec leta 1920. 48 članov, ki so plačali 6486 K 20 v članarino. Premošnje, naloženo skoraj v celoti v avstrijski renti, deloma v vojnem posojilu, znaša 94.810 K 76 v. Pokojninska vsota v znesku 6336 K 10 v se je razdelila med devetero vdov, ki so tedaj prejeli vsaka po 704 K. Upravni odbor je sklenil predlagati izrednemu obecnemu zboru, da se zviša letni prispevek od 120 K na 600 K in bi bilo potem možno izplačati novim vdovam letnih 2 do 3000 K. Nadalje bi trebalo izpremeniti pravila v toliko, da se bi smeli sprejemati v leto 1921 tudi tvari, ki so prekoračili 50. leto, in pa zdravnice. Upravni odbor je imel človekoljubni namen pomoči v teh hudih časih zdravniškim vdovam, a nediscipliniranost, brezbriznost in lahkomijselnost nekaterih članov je to za sedaj onemogočala. Na izredni občni zbor dne 10. marca t. l. je prišlo samo 19 članov, ki pa niso tvorili kvalificirane štvele za sklepanje o premembli pravil. Ne morem dovolj ožigosati to brezbriznost osebno ljubljanskih tvari, ki nečesto imeti nikakega zmisla za stanovsko organizacijo, ki mislijo, dokler žive sami v izobilju, ne nase, a svoje prepuščajo njihovim usodi. Nikdo ni tako bogat, nikdo tako močan, da ne bi potreboval prejšelje tvarišne pomoči! Premošnje je od danes do jutri, a stanovska pomoč drži do sodnega dne. Obracam se na zdravniške žene z resnim pozivom, ne vplivajo na svoje moč, ki naj bi ne mislili samo na svoj želodec, ampak tudi na morebitne solze svojih sirot! Dr. P. Defranceschi, k.

— Za invalide. Poverjenstvo. Splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolice obvešča vse svoje člane in članice, da je prejelo moko, ki se bo delila od 24. t. m. dalje Vse organizirane člane in članice se opozarja, da se bo razdeljevalo le do vključno 30. t. m., izven 26. t. m. popoldne in obeh praznikov. Članske knjižice ter vrečke za približno 10 kg je prinesli s seboj. V pošte pridejo člani in članice sodnega okraja Ljubljana.

— Državna posredovalnica za delo. Dela iščejo: pisarniške moči, kovinarji, tapetniki, sedlarji, peki, mlinarji, mesarji, mizarji, kolarji, natakariji, natakarije, zidarji, slikarji, plekarji, trgovski sodniki, sodnice, strojniči, kurjači, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: opekarji, mizarji, vinčarji, majerji, sodarji, krojači, šivilje, hlapci, dekleta za polje, pečarski pomočniki, kovači, pletarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Knjižnica »Gospodarskega in naprednega društva« za dvorski okraj ostane na veliko soboto, dne 26. t. m. ves dan zaprta.

— Izvoz laških vin je spaval po vodi, ker je kvaliteta tako slaba in cene vsled zvišane carine tako visoke, da ga nihče ne mara naročiti. Povpraševanje je le po Istrijancu in Vipavcu, ali ta dva pijo rajši Italijani sami.

— Suša v marcu se je pojavila letos vse povsod, poleg tega zadržuje mraz pomladansko rast. Le počasni poganja drevje in zelene travniki.

— Pomanjkanje mladik. Vsled pomanjkanja mladik in visokih cen, ki se zanje zahtevajo, se bodo sadni vrtni in javni nasadi letos težko popopolnili z naraščanjem. Mladike kostanjev, lip in drugega drevja za drevedre stanejo danes od 20 do 60 in več kron, kar znese pri množini velike vsote, vsled česar bo za drevedre in sadne vrtove težka postavka.

— Nabrežno kostanjevo drevje dela pri nekaterih hišah prav nadležno in kvarno temo in zapira ljudem razgled. Tako košato drevje naj bi se primerno obrezalo, ker bi za potrebno senco ostalo lahko še vedno dovolj vejčevja.

— Tlakovanje ljubljanskih ulic. Kakor poročamo na drugem mestu, je občinski svet v svoji večerajšnji seji sklenil, pričeti s sistematičnim tlakovanjem ljubljanskih cest in ulic. Ulice se bodo tlakovale z granitnimi kvadrati. Najprej se izvrši tlakovanje v Wolfvi ulici, Stritarjevi ulici, na Mestnem in Starem trgu ter na Šentpeterski cesti.

— Podaljšanje Miklošičeve ceste. S podaljšanjem te ceste do Ceste na južno železnico, ki bo v bližnji bodočnosti izvedeno, bo tudi olupšava mesta mnogo pridobila. Kakor čujemo, bo svet južne železnice, t. j. Cesta na južno železnico (od Wilsonove ceste) s pasom do Metelkove ulice, prišel — pod gotovimi pogoji — v kratkem v last mestne občine. Ker je Cesta na južno železnico potrebna zdaj znatne regulacije (glede nivoja), jo bo morala pred vsem južna železnica v toliko dvigniti, da bo odtekanje vode v stranske kanale z nje brezhibno funkcionalno. O olupšava mesta bo ob tej priliki zahtevala osobito pri kolodvorski bližini več

ukrepov. Projektirana je tudi tudi naprava javnega stranišča.

— Poslopje za kontrolni urad na svetu južne železnice je v sirovem zidovju dograjen ter se prične v kratkem ometavati in snaziti.

— Zgradba poslopja trboveljske premošne družbe. Pri tej zgradbi je temeljno zidovje že dograjeno. Prihodnje dni se prične s pritličnimi prostori, to je zidarska dela.

— Prvi konkurz. Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani je priglasi- lo nad javno trgovsko družbo »Svetla« lastniki Janko Pogačar, Effenberger & Komp. konkurz. »Svetla« je imela centralo v Ljubljani in podružnico v Kranju. Nad zagrebško tvrdko »Svetla« konkurz še ni proglašeno. To je prvi konkurz v Sloveniji po dolgi letih.

— Požar v Knežji vasi. Požar je uničil dne 21. t. m. 20 številki broječo Knežjo vas v občini Dobrič na Doljenjskem. Ogenj se je ob močnem vetru bliskovito hitro razširil in upelnil tudi cerkev. Gasilni društvi iz Velike Loke in Trebnje sta prihitela na pomoč in rešili nekaj manjših objektov. Zgorelo je ljudem vse krma in žito; beda je velika in pomoč nujno potrebna.

— Belokranjske pisane. Tudi letos nam je postal za Veliko noč g. nadučitelj Račič iz Adlešič precejšnje zbirke pisane, ki so jih pisale in objavljale naše vrle Belokranjce. Ornamenti na njih so tipični, krasni in barve harmonične. Razstavljene so pisane v izložbah pri Magdiči pred glavno pošto in na Starem trgu pri Šterku. G. Račič si je stekel obilo zaslug s tem, da spodbuja zlasti mladino, da se ohrani stari običaji in oživijo na novo, kjer so bili že skoraj pozabljeni. — Ker stane delo mnogo truda in je tudi pošiljatev draga, zlasti ker se pisane med potjo mnogo pobije, priporočamo kar najožje, da se običajno pridno po njih. Sicer pa priporočila skupaj z dovolj dejstva, da je čisti dobček namenjen Jugoslovanski Matici.

— Vila Tobak. Aleksander Valjavec, doma iz Predvorja pri Kranju, rojen 1874., je delovodja tobačne tovarne. Valjavec je bil pred vojni ubog kot cerkvena miš. Voja te bila zani loterija, ker je verjel, kradel tobak in kupčeval z živili. Nabral si je ogromno premoženje. Kupil si je na Olincach posestvo z vilo. Ima sedaj elegantno pohištvo in baha se z raznimi dragocenostmi. Vse Glince pa so globoko uverjene, da si je Valjavec pridobil to premoženje na ne bogvejak čeden način. Zato so stanovci Glince nekoč na Valjavečovo vilo napisali dovtipen napis: »Vila Tobak«. Valjavec je pred nekaj dnevi stopil k stari delavki Miciki Toni in jo priliznjeno nagovoril: »No, mati, ali imaš kaj?« Micika mu je odvrnila: »Danes prav težko! Zakaj pa si tako žalosten?« Aleksander Valjavec: »Dajte mi, Micika, dajte par cigarete. Gšeft gre sedaj zelo slabo.« Micika mu je tekem treh dni podarila večjo množino cigaret, damske in športke. Valjavec je vso zalogo skril v temni kot v kleti. Asistent Stanko Velkavrh pa je to skrito zalogo zapazil in o tem obvestil kontrolorja Janka Babnika. Postavili so takoj stražo, toda »skalin« se ni hotel z lepa vjeti. Podneje so okoli skrilavice potrosili moko in čez nekaj dni se je tleek vrel, kajti na moki so bili oddisnjeni sledovi gumijevih podpetnikov, kakoršnje nosi Aleksander Valjavec. Arretirali so ga, toda Valjavec odločno zanika tatvino tobaka, čeprav je njegova prijateljica Micika Toni vse odkrito priznala. Pravilo, da je Valjavec imel številno družbo zaupnikov, s pomočjo katerih je kradel tobak in ga nosil iz tovarne.

— Razstava trgovine Magdič. Dne 19. in 20. t. m. imeli smo priliko občudovati razstavo, ki jo je priredila tukajšnja modna in športna trgovina P. Magdič. Ta domača in narodna trdnja si je pač svesta gospodarskega učinka umetniško prirejenih razstav. Je pač bila to razstava, ki jo je občinstvo občudovalo, ker je našlo novo podobo bodisi za olupšavo svoje gospodarnosti, bodisi za dovršitev svoje oprave. Ni ga sredstva, vplivati na okus občinstva bolj kakor je dobra razstava. Blago je bilo razstavljeno tako, da je tvorilo za oko občinstva glavno privlačno točko. To pa se je doseglo le na ta način, da je bilo ozadje in dno ob provspešnem barvnem razpoložanju, da se je vporabilo pravilno robo in da se niso vsiljevale olupševalne priprave po obliki, barvi ali brezmiselnosti. Iz kontur blaga je izloženik ustvaril nove prostorne tvorbe, eno in isto blago, ki se hvali samo po sebi, je razstavil na ta način, da je vabilo in mikalo publiko. Vsako blago je imelo tako rekoč dušo, ki se je zrcalila iz bleeske lepote. Voščeni kipi, ki jih je bilo videti v razstavi, so bili skladni v slogu in barvi s prostornim tvorom. In ravno ta okolnost je ustvarila mimo hitre občutnosti, četudi so gledali in občudovali nedež se jim leno sliko. Le lutka v damskem izloženem oknu bi bila lahko azostala. — Razstava je po obliki in potezi, pa tudi po barvi vzbudila zanimanje, ker je domišljia umetnika s čarom obdala vse reči, ki jih trgovina nudi in ki kupca s nepremagljivo silo zapeljuje k nakupu. — V izložbenih oknih zapazili smo tudi umetniško-narodne pisane iz Belokranja, po katerih je občinstvo prav gotovo pridno seglo, ker jih je vnosila v razporedajo Jugoslovanska Matica. Vse priznanje mlademu izloženiku g. Emilu Christofu, ki si je pridobil prav dober temelj za to umetnost.

„Vojaški Vestnik“.

(Uprava in uredništvo je v Kragujevcu, Učiteljska ulica št. 85.)

V Kragujevcu je počel izhajati mesečni predstavitelj je za enkrat le: naša narodna vojska s svojim narodnim in za državo navdušenim častniškim zborom.

Iz programa, razloženega v prvi številki, vidimo, da se »Vojaški Vestnik« ne posevčuje v prvi vrsti suhoparnemu razpravljanju vojnega znanstva, nego da se nam predstavlja kot živo glasilo našega aktivnega in rezervnega častnika, otvarjač svojih predalek stanovskim in vojni - organizatorskim vprašanjem, ter leposlovnim prispevkom iz vojaškega življenja. Zajemajoč torej iz žive sedanjosti in polpretekle junaške dobe, hoče »Vojaški Vestnik« v svojem okviru skromno ali dosledno sodelovati pri ustvarjanju naše lepše bodočnosti, dokler mu nova era bratstva narodov in obsega razoroževanja ne zakliče: »Zamorec je izpolnil svojo dolžnost; — on naj odstopi!«

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča

Ljubljani.

Drama:

Sreda, 23. marca: Mrakovi. Red E. Cetrtak, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt. Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Golgota. Izven. Ponedeljek, 28. marca: Razvalina življenja. Izven. Torek, 29. marca: Zaprt.

Opera:

Sreda, 23. marca: Thais. Red B. Cetrtak, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt. Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Zlatorog. Izven. Ponedeljek, 28. marca: Tosca. Izven. Torek, 29. marca: Zaprt.

— Nove skladbe. Za Veliko noč izdala pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« 3 veselih pesmi za moški zbor skladatelja Emilia Adamiča: 1.) Fantovska (Ivo Peruzzi); 2.) Za platom (Ivo Peruzzi); 3.) V jutru (Ivo Peruzzi); 4.) Ali ne izhaja jasna zarja? (Cvetko Golar); 5. Mlada pesem (Cvetko Golar). Naročila na te lepe moške zbor sprejema Pevsko društvo »Ljubljanski zvon«, Narodni dom, I. nadstropje, desno.

— »Slovenska Matica« je kupila prevod Lermontovega romana »Junak našega časa« ter ga izda med rednimi publikacijama za tekoče leto. Na to opozarjamo gg. prevajalce in založnike.

— Iz Matice Hrvatske. Ovogodišnja glavna skupština Matice Hrvatske obdržat će se dne 18. travnja, u hrv. glazbenom zavodu u 10 sati prijepodne. — Natječajni rok za nagrade iz Matičnih zaklada za god. 1920. produkuje se, uz običajne uvjete, do 31. ožujka ove godine.

— Natčaja »Jugoslovenske Matice« za diplome in narodne kolke je podaljšano do 1. aprila. Vse gg. umetnike nujno prosimo, da se udeležijo natečaja v kolikor mogoče velikim številu.

Sokolstvo.

— Sokolska župa v Ljubljani je darovala Sokolskemu društvu na Brezovici za sokolsko zgradbo 300 K mesto venca na krsto umrlega br. staroste dr. Ivana Oražna.

— Sokolski naraščaj na Jesenicah. Med najagilnejša naša narodna društva spada nesporno Sokol na Jesenicah. V svojem okrilju skrbi ne samo za telesno vzgojo, marveč tudi za duševno naraščaj in svoj glasbeni odsek, največjo pažnjo pa posveča vzgoji svojega naraščaja. In ta naraščaj vzgojuje v resnici tako, da lahko služi za vzgled in v posnemanje vsem našim društvom, zlasti zunaj na deželi. V soboto zvečer je priredil sokolski naraščaj na Jesenicah svojo akademijo, ki se je udeležilo številno narodno občinstvo, predvsem ono iz delavskih slojev, kar je nadev razveseljiv pojav, ki dokazuje, da je naše delavstvo v svojem jedru zdravo in da vključ vsemu še ni izgubilo krepkega narodnega čustva. Prireditelj je uvedla narodna himna »Bože pravde«, ki so jo mladi Sokolčki in Sokolčice zapeli z vidnim navdušenjem. Nato so se vrstile zapored vse

programne točke, skrbno pripravljene, a še skrbneje izvedene. Nastopali so menjaše se Sokolčki in Sokolčice ter izvajali posamezne vaje z naravnost presenetljivo preciznostjo in točnostjo, da so želi splošno priznanje in pohvalo. Največjo pozornost so vzbujali mladi telovadci s svojimi eksaktno izvedenimi vajami na orodju, v čemer se lahko uspešno kosajo z najboljšimi svojimi starejšimi tovariši. Prireditelj je v moralnem in nadejamo se — tudi v gnetnem oziru uspešna nad vsako pričakovanje. Sokolu smemo čestitati, da ima v svoji sredi moče, ki razumejo sokolsko delo in ga znajo tudi uveljavljati. Vsa čast in priznanje zaslužijo trojici starosti Oswaldu, podstarosti Ravniku in načelniku Sušniku, katerih brezprimerni poštvovalnosti in idealni navdušenosti in ljubezni do sokolske ideje je pripisovati, da je Sokol na Jesenicah ognjišče okrog katerega se zbirajo vsi zares narodno misleči sloji in ki naj bo i v bodoče zbirališče vseh onih, ki jim je nad vse naša lepa svobodna domovina, naša Jugoslavija.

Društvene vesti.

— Društvo slov. upodablajočih umetnikov. Občni zbor se vrši dne 2. aprila t. l. ob 4. popoldne pri Roži. Spored: 1.) Poročilo odbora. 2.) Volitev novega odbora. 3.) Razdvor o razstavi. 4.) Slučajnosti.

— Naprednega gospodarskega in prvovalnega društva za Krakovo in Trnovo redni občni zbor se vrši dne 2. aprila 1921 ob pol 8. zvečer v salonu »Kolezijec« z običajnim dnevnim redom.

— Društvo vpojočencev Južne železnice v Ljubljani sklicuje važen sestanek svojih članov na velikonočni ponedeljek dne 28. t. m. ob pol 2. popoldne v vrtnem salonu pri Novem svetu na Gosposvetski cesti. Pozivljajo se vsi — tudi še nečlani, da se tega važnega sestanka udeležijo. Od sedaj naprej bo društvo delovalo le za člane.

— Ustanovni občni zbor za nabavljajočo zadrugo državnih uslužbencev

se nadaljuje v četrtak 24. t. m. ob 8. zvečer v Mestnem domu. Dnevni red: a) sklepanje o ustanovitvi nabavne zadruge; b) čitanje in odobrenje pravil; c) volitev upravnega in nadzorstvenega odbora; d) slučajnosti.

— Redni občni zbor Splošnega gospodarske zadruge za Slovenijo se vrši dne 3. aprila t. l. ob pol 10. v posvetovalnici Mestnega magistrata v Ljubljani.

— Gospodarsko in izobraževalno društvo za Dvorski okraj v Ljubljani naznanja svojim članom, da se vrši redni občni zbor v četrtak, dne 31. marca ob 8. zvečer v salonu restavracije »pri Mraku« na Rimski cesti št. 4.

— Socialnogospodarsko in kulturno žensko društvo v Ljubljani. 17. t. m. je bil izredni občni zbor »Sloge«, ki je soglasno sklenil reorganizacijo »Sloge« v »Socialnogospodarsko in kulturno žensko društvo«. Namen novega društva

je glasom pravil: »Namen društva je, da pospešuje kulturni, socialni in gospodarski razvoj slovenskega žensstva. Ta namen hoče doseči s tem, da bo izdajalo periodične publikacije in knjige; da bo prirejalo predavanja in poučne tečaje iz vseh panog kulturnega in socialnega življenja; da bo nastopalo za politične pravice žen, ne da bi se s tem vezalo na katerokoli politično stranko; da bo snovalo lastne gospodarske naprave; da bo podpiralo vsa stremjenja, ki so s skladu z njegovim namenom in bo posvečalo največjo pozornost socialnemu položaju žen in delovalo za njegov povzdig. Bavilo se bo pa tudi z vsemi vprašanji, ki zasevajo telesno in duševno zdravje narodnega podmladka. Iz teh dolžb je jasno razvidno, da hoče novo društvo oživiti moderno žensko gibanje med Slovenci. Zato vabimo vse žene, ki jim je na tem, da sodelujejo po svojih močeh in zmoglostih za napredek žensstva in naroda, da pristopijo k društvu. Vsaka, ki se zanima za žensko gibanje, naj se javi, dobila bo vsaka potrebna pojava. Odborove seje društva so javne, dostop na seje imajo vse članice in se jih lahko udeležujejo s posvetovalnim glasom. Dokler nima društvo svojih prostorov, bodo odborove seje v šentjakovski šoli, II. nadstropje. Prva odborova seja bo v sredo 30. t. m. ob 5. popoldne. Vsa pojasnila, osebna in pisana, pa daje vsak dan, razen sobot, nedelj in praznikov od 3. do 5. Alojzija Stebečeve v Ljubljani, Dunajska cesta št. 25. Dne 17. t. m. je bil soglasno izvoljen za dobo enega leta sleden odbor: Alojzija Stebelica, predsednica; Magda Šterletova, podpredsednica; Vera Albrechtova, Marija Debeljakova, Lili Gorupova, Vida Jerajeva, Vida Novakova, Maki Prigotajeva, Mara Puntarjeva, Ivana Služeva, Albina Svetkova, Helena Skuljeva, Minka Umbergerjeva in dr. Anjuta Zalokarjeva, odbornice; Vita Zupančičeva in Lea Kobalova za namestnici; I. Logarjeva in Klementina Vehovecova za pregledovalki računov.

Dr. Alojzij Roman:

Sanitarni vagon.

Uradni list deželne vlade za Slovenijo št. 113 z dne 30. septembra 1920 prinaša: Železniško prometno uredbo za prevoz potnikov, priloge, psov in ekspresnega blaga in § 11 se glasi:

Osebe, ki so izključene od prevoza ali ki se prevažajo samo poizolno.

1. Osebe, ki se ne ravna po predpisanim redu ali se ne pokoravajo naredbam uslužbencev ali se vedejo nedostojno, zlasti pijane osebe, se smejo izključiti od prevoza.

2. Osebe, ki bi bile zaradi bolezn ali iz drugih razlogov očito nadležne sopotnikom, se izključijo od vožnje, ako se jim ne more dati poseben vozovni odelček. Spotoma obolele osebe pa se morajo prepeljati do najbližje postaje, kjer utegnejo dobiti oskrbo. Vozna cena in prilžajina se jim povrmeta po odbitku zneska za prepotovano progo.

3. Osebe, obolele za kužno boleznijo, se ne smejo prevažati. Osebe, ki so bolne za gobami (lepra), kolero (azilsko) pegavico, rumeno mrzlico ali bozajnami (kozami) ali o katerih se sumi, da so okužene s eno izmed teh bolezni, se smejo prevažati samo, ako potrdi uradni zdravnik, ki je pristojen za vsotopno postajo, da se prevoz lahko dopusti. Osebe, ki so bolne za gobami ali so na sumu, da so bolne za njimi, se morajo prevažati v zaprtem oddelku s posebnim straniščem, druge tukaj našete osebe pa v posebnih vozovih.

4. Osebe, ki so bolne za tifusom (trebusnim tifusom), difterijo, grizo (disenterijo), skratlico, ospicami, dušljivim kašljem ali vnetjem ušesnih slez (mumpsom), se morajo prevažati v zaprtem oddelku s posebnim straniščem. Ako se o kom sumi, da je bolan, sme železnica zahtevati zdravniško izpričevalo, iz katerega je razvidna vrsta bolezni.

5. Za posebni voz ali posebni vozovni odelček se pobira tarifna pristojbina.

Ne bom se spuščal v podrobno kritiko tega paragrafa (ki ga gotovo ni zagrešil zdravnik), v katerem pobla druga nesmisel drugo. Zlaska pa trdim, da avtor tega paragrafa nima polna o hizični in da razmer prav nič ne pozna. Vprašal bi ga samo, kako si misli prevažanje bolnika, ki je obolen za disenterijo v posebnem oddelku vagona, v katerem se vozijo zdravi sopotniki, ko ima vagon samo eno stranišče. Se ni dolgo tega, ko mi je tožil potnik, da se je moral voziti z grizavim bolnikom v enem kupeju Bolnik je hodil vsak čas na stranišče, kamor se ni upal noben sopotnik.

Ali si misli g. avtor, da se kože ali škrlatinka ne nalezejo, ako zapre bolnika v poseben odelček. Ali je že kdaj slišal kje, kdaj in kako se razkuži vagon, v katerem se je vozil ravnokar kužni bolnik? Ali naj potrdilo uradnega zdravnika zmanjša nalezljivost kakne kužne bolezni? Ali misli, da bo pri sedanjih voznih cenah katera stranka plačala cel vagon? Imam mnogoletno prakso kot železniški zdravnik, zato sem se namenil napisati ta članek, da celo zadevo pojasnim.

Včasrat nastane potreba, da moramo bolnika, naj si bo porodnico, naj si bo poškodovanca ali pa kužnega bolnika, poslati v bolnišnico. V mestih je ta zadeva že tako narejena, da se lahko prepelje bolnika iz njegovega stanovanja v bolnišnico s posebnim za to že pripravljenim vozom. Kadar pa je treba bolnika prepeljati z dežele v mestno bolnišnico, poslužimo se, če je blizu, navadnega voza, ki se po potrebi pozneje razkuži. Prevažanje po železnici pa je vedno spojeno z velikimi težkočami. Ali naj denemo porodnico, ki ima porodno težavo med druge sopotnike, kam naj denemo poškodovanca, ki ima slomljeno

po ali je nezavesten? Kon bolnika, ki ma grizo, difterijo, skratice itd.? Včasih ji pomagamo na ta način, da položimo bolnika v nosilnico in ga denemo v sprednji voz, kjer se vozi brzo voznica prtljaga, ker se tak voz laže umije in razkuži, ali pravo osamljenje to le ni. Poseben oddelek ali kupe tudi nikakor ne zabrani okuženja in že sam pogled pri nakladanju ali razkladanju na takega bolnika, ne glede na njegovo zdihovalje, moti sopotnike. Pozimi v mrazu pa ta oddelek ni sposoben, ker nima peč. Zato je neobhodno potrebno, da se v interesu higijene in humanitete vpleje za prevažanje bolni kakoršnihkoli bolnikov, po železnici, poseben sanitetni vagon. Večkrat sem že ob priliki nasvetoval merodajnim oblastvom vplejavo takega vagona, ali vsikdar se mi je to idejo slikalo, da je neizvedljiva, posebno pa sedaj, ko manjka vozov in sanitetnega materiala in bi bila taka naprava z železnico in za bolnike predraga. To je deloma resnično, ali vsakdo, ki pozna uredbo naših osebnih vagonov, mi mora priznati, da je izolacija bolnika v vagonu, kjer se vozijo še drugi sopotniki, nemogoča, ravnotako pa razkuževanje, ki je po uporabi potrebno. Ravno tako uporaba posebnega vagona, ker bi morala po sedanjih predpisih stranka sama plačati cel vagon, kar pri sedanjih voznih cenah ni igrača. Ako se dovoli prevažanje kužnih bolnikov po železnici, tedaj mora prevzeti prevozne stroške država sama. Če plača država za izolirne, oziroma epidemijske bolnice, mora plačati tudi sanitetni vagon in prevažanje v njem. Od stranke bi se smelo zahtevati le eno vozno karto, oziroma še eno za spremljevalca. Dokler teh stroškov ne prevzame država, je seveda vsaka vplejva sanitetnega vagona neizvedljiva in nemogoča. Če pa vidimo in opazujemo, da skrbi ministristvo narodnega zdravja vsestransko za napredek zdravstva, upam in pričakujem, da tudi za take naprave ne bo ostalo gluho. Vsak epidemijoloz mi bo pritril, da je le v posebnem, zaprtem va-

gonu, ki se da po uporabi korenito razkužiti, mogoče, prevažati kužne bolnike, ne da bi bili nevarni za svojo okolico. Kako naj bi bil ureden tak sanitetni vagon, ali naj bi se za prve čase preuredili stari vojni sanitetni vagoni, katerih je gotovo še nekaj, ali naj bi se naredili novi, vse to seveda prepušča sanitetni upravi. Vsekakor pa bi svetoval, da se sanitetni vagon tako uredi, da bo imel dva oddelka, enega za poskočevanje in nekuženje, drugega za kužne bolnike. Vsak oddelek bi moral imeti vsaj po dve postelji s potrebnim perilom in sedeži za spremljevalca, oziroma za postrežnico, in moderno urejeno stranišče. Sanitetni vagon bi se priklapljal po potrebi kot zadnji voz osebnemu vlaku in ni treba, da bi vozil, če ni bolnikov. Na večjih postajah naj bi bil vedno pripravljen sanitetni vagon, ki bi se porabil, kadar bi bilo treba prepeljati bolnika. Občinstvo bi se moralo poučiti, da bi vedno nekaj časa pred odhodom vlaka sporočilo načelniku postaje, da bo prišel bolnik, ki ga bo treba prepeljati. Pravico in dolžnost posredovanja pa bi moral imeti vsak in ne samo uradni zdravnik, to pa iz razlogov, ki jih menda ni treba utemeljevati. Polovično delo ni nobeno delo. Zato ponavljam: dokler se ne vpleje za prevažanje kužnih bolnikov po železnici poseben sanitetni vagon, naj se vsako prevažanje takih bolnikov prepove, ker pri sedanjem načinu prevažanja obstoji zaradi neizogibljivega stika prevelika nevarnost za sopotnike, da se okužijo. Najidealneje bi seveda bilo, da bi se v vsakem kraju, kjer ni bolnišnice in se pojavi kužna bolezen, postavila epidemijška baraka z vsem potrebnim aparatom, zdravniki in postrežniki, katero napravo sem že svoj čas priporočal. Ali na to bomo še čakali, ker je še dražje in tudi še manjka zdravnikov, dokler pa se to ne vpleje in bo le treba prevažati kužne bolnike po železnici, potem pa nam ne preostane drugega, kakor — sanitetni vagon.

Občni zbor slov. trg. društva „Merkur“.

V dvorani mestnega magistrata Ljubljanskega je na svojem rednem občnem zboru slavilo slov. trgovsko društvo „Merkur“ 20-letnico svojega obstanka. Ta najstarejša slovenska trgovska organizacija ima zanimivo kulturo, trgovsko in gospodarsko zgodovino, ki nam osvetljuje borbe za samostojnost slovenskega trgovca pod staro Avstrijo. V trgovini je do leta 1900. prevladoval izključno nemški element. „Trgovsko bolnišnico in podporno društvo“ ter „Gremij trgovcev“ sta bila še vedno nemška domena. Dne 25. novembra 1900. od zavednih narodnih trgovcev (med njimi pok. Iv. Mur-nik) ustanovljeno društvo „Merkur“ si je stavilo za prvo svojo kulturno nalogo, brati koristiti slovenski trgovci, širiti med njimi trgovsko izobrazbo in krepiiti stanovsko zavest. To nalogo je društvo častno in sistematično izvedlo v prvih letih svojega obstoja. Občni zbor, ki je bila tih in dostojna slovesnost dvajsetletnice, je vodil predsed-

nik g. Lillek. Tajnik g. Golob je podal zanimivo poročilo o postanku in delovanju društva. Iz tega poročila posnemamo, kako je „Merkur“ z vztrajnim delovanjem izvojeval slovenskemu trgovcu vpliv in besedo pri gori omenjenih društev, ki so ju skušali Nemci z vsoto trdnostjo ohraniti v svoji izključni posesti. Zlasti za „Gremij“ so bili srđiti boji in Nemci so napeli pri znanih volitvah l. 1907 vse sile in razpredli velik teror, da bi ohranili svojo važno domeno. O nadaljnjem kulturnem delovanju društva smo že v sobotni številki lista obširno poročali. Omenjamo še, da je društvo koncem l. 1920. štelo 6 ustanovnih, 524 rednih in 86 podpornih članov. Pri volitvah so bili izbrani v predsedstvo g. Lillek, dr. Windischer in Jos. Sekula. Kot drugi izbrani član je bil izvoljen veletrgovec A. Šarabon. Društvo si je stavilo sedaj za glavno nalogo, zgraditi v bližini bodočnosti v Ljubljani „Trgovski dom“.

Gospodarske vesti.

—g Občni zbor Združenih papirnic Vevre, Gorican in Medvode v Ljubljani. V ponedeljek dne 21. t. m. se je vršil občni zbor Združenih papirnic, ki ga je vodil predsednik dr. Karel Triller. Iz poročila, podanega na obnem zboru, posnemamo: Družba je sklenila zvišati delniško glavnico od 20 na 40 milijonov kron. To zvišanje je vlada že dovolila. Družba namerava izpopolniti svoja podjetja z napravami potrebnimi tovarom za celozelo, oziroma lesovinu. V Goricanah se takoj prične z gradbo velike tovarnice za celozelo. Stroški za to gradbo so preračunjeni na 20 milijonov kron. Uradništvo in delavstvu so se z ozirom na vladajočo draginjo njihovi prejemki več kot podvojili, poleg tega so se jim dovoljevale še izredne podpore. Da podjetje izkazuje uradništvo in ostalim uslužbencom svoje priznanje in jim v dejanju dokaže, da hoče svoje uspehe dragevolje primerno deliti z njimi, je občni zbor sklenil, da se osnujeta posebna podpora fonda za uradništvo in delavstvo, ki sta njihova last in ki naj služita v zboljšanje njihovih zakonitih pokojnin, rent in podpor. V to svrhu je občni zbor volil za ustanovitev podpornega fonda za uradništvo po 250.000 K in za ustanovitev podpornega fonda za delavce znesek po 750.000 K. Poleg tega se je sklenilo, da se izplača uradništvu in delavstvu posebno onim, ki so pri podjetju zaposleni že več let, posebno bilančno nagrado. Za dobrodelne namene je družba določila 50.000 K. Čisti dobiček za leto 1920. je znašal 7.595.401 K 29 v. Od tega dobička se je odkazalo prvemu rednemu rezervnemu fondu 379.770 K 05 v, drugemu rezervnemu fondu za eventualno padanje cen zaloga blaga 1.620.229 kron 95 v in tretjemu rezervnemu fondu za dvomilijev terjatve 2 milijona kron. V remuneracijo uradništvu in delavstvu se je določila svota 200.000 K. Sklenila se je izplačati 8% dividenda.

—g Mezde v stavbi stroki. Prejeli smo in priobčujemo. Odsek stavbne stroke v Zvezi industrijcev, imenoma Zveza stavbenikov, zidarstvih in to-sarskih mojstrov, je v seji dne 17. mar-ca 1921 razpravljaval ureditev mezd stavbinskega delavstva in sklenil tak-o: 1.) Ker stavbinsko delavstvo na-vzile našim pozivom iz šest tednov čakanja ne more poslati na razgovor o obnovitvi kolektivnega dogovora med delodajalci in delojemalci stavbne stro-ke pooblaščenih zastopnikov, morajo delodajalci v zadevi sklepali in skle-miti sami. 2.) Določila kolektivne-

—g Gospodarska kriza v Švici. V svrhu ublaženja gospodarske krize, ki se je pojavila tudi v Švici in ki je ime-la za posledico nezaščitenosti povpišnje cen premoget, je švicarski zvezni svet zahteval od zveznega parlamenta kre-dit v znesku 27.000.000 frankov. Od te-ga kredita bi morala dobiti švicarska zadruga premoget 19.200.000 frankov kot dotacija za znižanje cen premoget, švicarske zvezne železnice 2.600.000 frankov v svrhu daljnega znižanja osebnega in blagovnega prometa, švi-carske plinarne 4.000.000 frankov in ostale institucije 1.200.000 frankov.

—g Naraščanje marke in padec francoske franka. »Basler National Ztg.« konstatira, da je vsled zadnjih dogodkov v Nemčiji bolj nazadovol na borzi francoski frank, kakor pa nem-ska marka. List meni, da bo izguba Francoske na valuti večja, kakor diffe-rencija v prvem letu med francoskimi zahtevami in nemškimi ponudbami.

—g Razstrelilni smodnik in vžigal-na vrstica za obrtnike. Urad za pospe-ševanje obrti v Ljubljani ima zopet na razpolago večjo množino navadnega in ojačenega razstrelilnega smodnika ter manjšo množino dinamona, kakor tudi vžigalno vrstico. Interesenti naj takoj prijavijo svojo potrebo.

BORZE.

— d Zagreb, 22. marca. Devize. Berlin 231—231,50, Italija (izplačilo) 558—564, Italija (ček) 555—560, Lon-don (izplačilo) 554—0, London (ček) 548—554, Newyork (kabel) 0—141, Pariz 990—984, Praga 190,25—191, Švica 2400—2500, Dunaj 21,70—21,85. Valute. Dolarij 136—137, avstrijske krone 22—23,50, carski rublji 70—75, češkoslovaške krone 182—0, francoski franki 0—965, napoleonidori 565—0, nemške marke 223—228, romunski lei 0—199.

— d Beograd, 22. marca. Valute. Francoski franki 241—245, dolarji 34,50 do 34,60, drahme 268—275, lei 49,25 do 49,50, lire 138—140,30, lei 42,50 do

43, marke 57,25—57,75, češkoslovaške krone 45,50—46, avstrijske krone 5,60 do 5,70, 20 dinarjev v zlatu 22,70 do 22,80. Devize. London 137,75—138, Pa-riž 243—244, Zeneva 605—615, Rim-Milan 139—141, Praga 47,60—47,70, Berlin 57,25—57,50, Dunaj 5,45—5,60.

— d Praga, 22. marca. Devize: Berlin 121,75, Curih 1308,50, Milan 297,50, Pariz 524,50, London 295, New-york 75, Beograd 209,50, Bukarešta 10,50, Zagreb 52, Budimpešta 25. Va-103,45, Sofija 91,50, Dunaj 11, Varšava lute: Nemške marke 121,75, švicarski franki 1303,50, italijanske lire 294,50, francoski franki 521,50, angleški funti 293, ameriški dolarji 73, jugoslovanski dinarji 200,50, romunski lei 103,45, bolgarski lei 87,25, avstrijske krone 11, poljske marke 9,50.

— d Dunaj, 22. marca. Devize: Amsterdam 23,125—23,225, Zagreb 461,75—465,75, Beograd 0 (ni notran), Berlin 1081,50—1087,50, Budimpešta 228,50—230,50, Bukarešta 906,75 do 916,75, London 2623—2645, Milan 2605 do 2625, Newyork 677—681, Pariz 4655—4695, Praga 877—883, Sofija 802—812, Varšava 95,90—97,90, Curih 11,662,50—11,702,50. Valute: Ameriški dolarji 671—673, bolgarski lei 795 do 805, nemške marke 1081—1087, an-gleški funti 2610—2630, francoski fran-ki 4630—4670, italijanske lire 2595 do 2615, jugoslovanski dinarji (tisočaki) 1830—1850, (stotaki) 1815—1835, poljske marke 107—109, romunski lei 887 do 897, carski rublji 300—306, švicar-ski franki 11,625—11,675, češkoslovaške krone 877—883, madžarske krone 225,50—227,50.

— d Curih, 22. marca. Devize: Berlin 9,37½, Holandija 199, Newyork 578, London 22,55, Pariz 40,15, Milan 22,60, Praga 7,60, Budimpešta 1,85, Zagreb 4, Bukarešta 7,90, Varšava 0,72½, Dunaj 1,77½, avstrijske krone 1,10, Bruselj 42,15, Kodanj 99,50, Stock-holm 133, Kristijanija 92, Madrid 80,50, Buenos Aires 205.

Najnovejša poročila.

PRED GOSPODARSKIMI POJA-JANJ MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

— Trst, 22. marca. Listi poro-čajo iz vladnih rimskih krogov, da je nestrpnost za gospodarske do-govore mnogo živahnješa na jugo-slovanski strani kakor pa na itali-janski. Pri tem prihajata v poštev tudi pristanišči v Trstu in Zadru, ki sta jugoslovanskemu prometu zelo potrebni. Tozadevno so bile podane italijanski pomorski oblasti prošnje, da se odstopi po 3000 kva-dratnih metrov prostora, ki bo slu-žil jugoslovanski trgovini, zlasti za les.

PROTEST PROTI ANEKSIJI ŽALNA MANIFESTACIJA.

— Split, 22. marca. Vsi listi so priobčili protest narodnih društev proti aneksiji. Protest izjavja med drugim: Našim nesrečnim, neodre-šenim bratom moramo dati nove nade in nove moči, dvigajoč svoj glas proti aneksiji, tako močan, da ga bo čul ves svet. Jugoslovanski narod se ne odreče nikdar svojega programa o ujedinenju vsega naš-ega naroda v svobodni državi. Ju-goslovanski narod ne sme molče priznati rapalske pogodbe in tako z molkom preudicirati pravici re-vindikacije v bodočih novih poli-tičnih konstelacijah. — V mestu je bila v nedeljo žalna manifestacija pod vodstvom dobrovoljcev in So-kolov. Črne zastave. Nabiranje za Jugoslovansko Matico. Manifesta-cija se je izvršila impozantno.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Debata o zunanji politiki.

— Rim, 22. marca. V nadalje-vanju debate o zunanji politiki se je bavil Vassallo (ljud. str.) z orijentskim vprašanjem, izvajajoč, da je pomirjenje Orienta še daleč in ga ne bo, dokler bo Balkan in Mala Azija odprto polje za velevlasti, ki mešajo življenje onih na-rodov. A m e n d o l a (lib.) žigosa politiko conte Sforze in vabi vlado, naj prične resno politično delovati in misliti na bodočnost. Caroti (kom.) pravi, da je povzel iz Sfor-zove izjave, da je Italija subordinirana zavezniškim državam. Ma-n e s (rim.) je poudarjal znova sta-lišče svoje stranke glede Barosa, ki mora pripasti Reki. Zunanji mini-ster Sforza odgovarja na razne

govore, da je slišal mnogo kritik, ali nihče ni povedal, kaj bi bil stor-il on na mestu zunanjega ministra v Londonu ob mednarodni situaciji, ki je Italija ne more izpremeniti in v kateri se mora omejiti na svoja načela in se jih držati ter čuvati lastne interese. V interesu Reke sa-me je, da se ne pride danes do po-drobnih izjav. Za slučaj, da bi bilo baroško pristanišče v oblasti Jugo-slavije, bi bil prijateljski in iskreni sporazum med njo in reškimi prista-niščem neizogibna potreba. Toliko bolj, ker se ne more izvršiti event. načrta, za povečanje pristanišča, ne da bi se stopilo pri tem v reške te-ritorijske vode. Ko je branil v se-natu rapalsko pogodbo, je poudar-jal, da tako koristno delo, kakor je sprava med dvema narodoma, se ne more dovršiti tekot par mese-cev. Glede zavoda sv. Jerolima v Rimu pravi, da se je italijanska vlada borila z avstrijskim poslan-štvom za priznanje pravice tudi Srbiji pri tem zavodu. Med drugim je omenil Sforza še, da obstoji opra-vičeno upanje, da se doseže z Nem-čijo zadovoljiv sporazum.

ZA GOSPODARSKO RAVNO-VESEJE EVROPE.

— d Berlin, 22. marca. »Lokal-anzeiger« poroča iz Amsterdam: Mednarodna zveza strokovnih or-ganizacij je na dvodnevni konfe-renci izrazila svoje mnenje o poli-tičnem svetovnem položaju, ki je nastal po zasedbi Düsseldorfa, Duisburga itd. in naglašala v resolu-ciji, da je obnova opustošenih po-krajin neobhodno potrebna za go-spodarsko ravnanje Evrope in za vzpostavitev pravega miru; ta uspeh pa se da doseči samo s sode-lovanjem vseh dežel. Mednarodna zveza strokovnih organizacij za-hteva, da se vendar že uveljavi mednarodna solidarnost, ki bo edina omogočila obnovo.

TRGOVINSKI ODNOSAJI Z RUSIJO IN AMERIKA.

— d Pariz, 22. marca. Kakor se poroča iz Washingtona, je državni tajnik za trgovino izjavil, da bo vzpostavitev trgovinskih odnoša-jev z Rusijo tako dolgo nemogoča, dokler boljševizem ne opusti svo-jega sedanjega gospodarskega si-stema.

Izpred sodišča.

— Krojač s dvema ženama. Za ča-sa svetovne vojne je bil vojak tudi mlad krojač Ivan Flajšer iz Sv. Jurija v Slo-venskih goricah. Služil je v Feldba-chu, kjer se je zaljubil v čedno Rezi-ko Puchar. Flajšer si je, kakor takrat še marsikdo drugi, privoščil v tujini sla-dki zakonski jarem. Pri župnem uradu je na podlagi svoje izpovedbe dosegel poroko z ljubljeno Rezi-ko. Toda ni dolgo trpela ta nova sreča. Flajšerja je gnala v lepe Slovenske gorice stara ljubezen do prve žene. Mož se je skesal in pozabil na svojo drugo ženo, ki mu je plaala v Sv. Jurju. Eno teh pism je dobila prva žena in tako je prišel greh na dan. V ponedeljek se je moral Flajšer

pred mariborskim okrajnim sodiščem zagovarjati zaradi bigamije. Priznal je vse z izgovorom, da je pozabil na svojo prvo poroko. Ker je ukradel tudi neko kozo, je bil radi obeh prestopkov ob-sojen na 5 mesecev težke ječe.

— Skrivnost 99.000 madžarskih kron. Lani 25. junija sta prišla Mažič-ara Schlegel in Kern kupovat konje na prekmursko mejo. Ker sta bila žejna, sta prosila našo stražo, če smeta pit v Kocanovi hiši v Središču, ki je tik ob prekmursko madžarski meji. V hiši pa ju je Neža Kocanova opozorila, naj nikar ne neeta nazaj čez mejo denar-ja, ki ga imata pri sebi, ker jima ga bo odvzela naša straža. In res sta ji izro-

čila 99.000 madžarskih kron ter obljubila nagrado 1000 kron, če jima ga pr-neseta nazaj čez mejo. Kupovalca sta odšla nazaj, žena pa je izginila z de-narjem. Ker so je naši straži zdelo njuno čakanje sumljivo, sta ju preiskala, seveda brez uspeha. Ker ženske le ni bilo, sta Mažičara naznanila zadevo našemu poveljstvu. Pred poroko sta prišla mati in sin Neža in Jurij Kocan. Mati se izgovarja čes da so ji naši orož-niki v gozdu vzeli denar. Njen sin pa je isti dan zamenjal v Murski Soboti 72.000 kron, trdi pa, da jih je dobil od raznih svojih sosedov z namenom, da jih zamenja. Vseled potrebnega zasluska-nja vseh prič se je razprava preložila.

— Mariborski 13. oktober pred so-diščem. V ponedeljek zvečer so je ma-riborski kazenski senat pečal s sluča-jem Marije Križanec, zastopnice neke zavarovalno družbe, katero je ovadil policijski agent Smodej, da je 13. okto-bra po glavnem navalu pred Pirhanovo trgovino pozivljala demonstrante, naj razbičijo trgovino. Agent je stal v nje-ni bližini, toda iz strahu pred množico jo ni upal prijeti. Obtoženka je zanikala hujšanja ter je izjavila, da je celo od-vračala od demonstracij. Priča Ber-šček je pod prisogo potrdil, da je obto-ženka celo svarila demonstrante. Za-govornik dr. Boštjančič je izjavil, da tisti večer policija ni storila ničesar, da bi se preprečili izgrede. Senat je sklenil, da se razprava preloži v svrhu zaslišanja policijskega agenta Smodeja in jetniškega paznika Korošca.

— Obsojeni napadni orožniki. Pred mariborsko poroto sta sedela v torek na zatozni klopi Jakob Kačič in Ilija Kosanovič, ki sta obtožena, da sta v noči 29. avgusta 1919 napadla in oro-pala gostilničarja Fr. Mulca v Radenci-ah, h kateremu sta prišla obtožena v orožniški uniformi in s puškami. Obto-ženca sta tajila vse, dasiravno so ju pričce spoznale. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje na rop, na kar je bil obsojen Kačič na 3, Kosanovič pa na 4 leta težke ječe.

Narodna obrana.

— Jugoslovanska Matica v Mariboru. V torek, 22. t. m. se je vršil občni zbor mariborske podružnice Jugoslo-venske Maticе. Zborovanje, ki se je vršilo v veliki dvorani Narodnega do-ma, je otvoril predsednik dr. Ribarič, ki je med drugim naznanil, da je pre-nehala srbska Narodna obrana, ki se združ z Jugoslovansko Matico. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da ima podružnica od svojega postanka 23. marca 1920 pa do sedaj 1950 član-ov. Poleg učiteljstva, so zastopani tudi oficirji, zlasti oni 45. pešpolka, ki so korporativno pristopili k Jugoslo-vanski Matici kot ustanovni člani. Za-lostnost pa je dejstvo, da je dijaštvo za-stopano samo s 6 člani, duhovniki pa samo s 17. Veliko ogorčenje je vzbudi-lo poročilo kaznišničnega uradnika Ja-kaca, ki je povedal, da je sodni nad-svetnik Ravnihar vsled prigravarjanja svoje žene, ki je Nemka, izstopil iz društva. V odbor so bili izvoljeni: predsednik prof. Ribarič, odborniki dr. Müller, dr. Lenard, Novak, Rozlič, dr. Plivko, dr. Skapin, gospa Lipoldova, gđ. Beranova, pod. rev. nadzornik Kraji, žel. uradnik Milost in prof. Ko-vačič.

— Pihli za Jugoslovansko Matico. Trgovalce vajeke in vajenci gremijak-ne trgovske šole na Ledini so darovali Jugoslovanski Matici za pirhe K 88220 in sicer: I. moški letnik 151 K. II. a moški letnik 30 K. II. b ženski letnik 142 K. II. c ženski letnik 315 K. III. moški letnik 244 K 20 v. Obrtni vajenci obrtne nadaljevalne šole za mehaniko-tehniške obrti na Ledini so pa darovali 245 K. Vsa čast trgovskemu in obrtno-mu naraščanju, ki je s tem darilom po-kazal sočutje in ljubezen napram naš-im bratom in sestram, ki trpe pod ita-lijskim in nemškim suženjstvom tam preko.

— Za Ciril - Metodovo družbo v roke moške podružnice v Ptuj je po-ložil g. Avgust Kraigher, trgovec v Ptuj, mesto venca na krsto pokoni Albin Kraigher v Postojni, znesek 400 kron.

Glavni urednik: Rasto Pustoslemšek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Poslano.

V početku leta se je tovarna o-menta borila s težkočami vsled pomani-kanja kosovnega premoga, in sedaj, ko kosovski premog vendar v toliko prihaja, da se zamore izdelati dnevno 4 vae-gone portland - cementa, trpi tovarna cementa v Zidanem mostu ogromno škodo, ker leži na tovarišču približno 110 vagonov gotovega cementa, ki se ne more odposlati, ker južna železnica ni v stanu, da bi dostavila tovarni dnevno do 5 praznih vagonov za utovorja-nje Portlad-cementa.

Stavbna sezija se je pričela, po-vpraševanje po cementu je ogromno, in neprestano prihajajo ne samo pisme-ne prošnje, ampak tudi številno br-zojavov in telefonskih pogovorov, a cementa pri najboljši volji ni mogoče odpremiti, ker ni praznih vagonov. Ker ravnatelstvo nima toliko mo-či, da posreduje za dobavo praznih vagonov, se naprošajo vsa stavbna podjetja, da ukrenejo vse potrebno pri pristojnih oblastih, da dobi tovarna ce-menta dnevno po pet praznih vagonov, ker je dobava cementa ravnotako va-žna kakor dobava premoga ali pa pre-hrane.

Ravnateljstvo tovarne cementa v Zidanem mostu.

Glavno zastopstvo za Kranjako: R. Bunc in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta 7.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE
PRIMOŽA TRUBARJA
 USTANOVITELJA SLOVENSKE KVJŽEVNOST